

GOLDONI

LA DISPESERA

COMEDIA EN TRES ACTES

TRADUCCIÓ DE J. CASAS-CARBÓ

BARCELONA

BIBLIOTECA POPULAR DE «L'AVENÇ»

1906

Ningú podrà reimprimir ni representar aquesta obra sense permís del traductor.

Està encarregada de cobrar els drets de representació la *Sociedad de Autores Españoles*.

PERSONATGES

EL CAVALLER DE RIBALTA.

EL MARQUÈS DE FONTROVELLADA.

EL COMTE D'ALBAFLORIDA.

MIRANDOLINA, dispesera.

HORTENSIA } comediantes.
DEJANIRA }

FABRICI, cambrer de la casa de dispeses.

Servidor del Cavaller.

Servidor del Comte.

L'escena passa a Florença, en la casa de dispeses de Mirandolina.

Representada per primera vegada a Venècia en el Carnaval de l'any 1753.

Aquesta obra va representar-se per primera vegada en llengua catalana en el Teatre Principal, la nit del 9 de Febrer de 1906, baix el següent repartiment: El cavaller de Ribalta, D. Enric Giménez; El marquès de Fontrovellada, D. Lluís Puiggarí; El comte d'Alba-

florida, *D. Armengol Olivar*; Mirandolina, dispesera, *D.ª Emilia Baró*; Hortensia, comedianta, *D.ª Joana Bozzo*; Dejanira, comedianta, *D.ª Serafina Ferrer*; Fabrici, cambrer de la casa de dispeses, *D. Carles Capdevila*; Servidor del Cavaller, *D. Baldomer Marinello*; Servidor del Comte, *D. Lluís Baró*.

Director artistic: *D. Adrià Gual*.

ACTE PRIMER

Sala d'una casa de dispeses

ESCENA I

EL MARQUÈS DE FONTROVELLADA I EL COMTE
D'ALBAFLORIDA

MARQUÈS. — Entre vós i jo hi ha alguna diferència.

COMTE. — A l'hostal tant valen els vostres diners com els meus.

MARQUÈS. — Però, si la dispesera m té alguna distinció es perquè n soc més digne que no pas vós.

COMTE. — Per quina raó?

MARQUÈS. — Jo soc el marquès de Fontrovellada.

COMTE. — I jo soc el comte d'Albaflorida.

MARQUÈS. — Sí, comte! Títol comprat.

COMTE. — Jo he comprat el comtat, quan vós
haveu venut el marquesat.

MARQUÈS. — Ja n'hi ha prou: soc qui soc, i
se m'ha de tenir respecte.

COMTE. — Qui us el perd el respecte? Vós sou
qui us preneu massa llibertats parlant...

MARQUÈS. — Jo m'estic en aquesta casa per-
què estimo la dispesera. Tot-hom ho sab,
i tot-hom ha de respectar una noia que
m'agrada a mi.

COMTE. — Oh! Aquesta sí que es bona! Que
pot-ser me voldrieu impedir d'estimar la
Mirandolina? I, doncs, per què us creieu
que soc a Florença? Per què us creieu que
m'estic en aquesta casa?

MARQUÈS. — Ja, ja! No n treureu pas res.

COMTE. — Jo no, i vós sí.

MARQUÈS. — Jo sí, i vós no. Jo soc qui soc.
La Mirandolina té necessitat de la meua
protecció.

COMTE. — La Mirandolina té necessitat de
diners i no pas de protecció.

MARQUÈS. — De diners? Els diners no fan cap
falta.

COMTE. — Jo gasto un cequí cada dia, i l'ob-
sequió continuament.

MARQUÈS. — I jo lo que faig no ho dic.

COMTE. — Vós no ho dieu, però ja se sab.

MARQUÈS. — No se sab tot.

COMTE. — Sí, estimat senyor marquès: se sab.
Els cambres ho diuen. Tres *paoletti* cada
dia.

MARQUÈS. — A propòsit de cambrers. Aquell cambrer que s diu Fabrici no m'agrada gaire. Me sembla que la dispesera sel mira am bons ulls.

COMTE. — Pot-ser que s'hi vulgui casar. No fóra cap disbarat. Fa sis mesos que va morir el pare d'ella. Una noia jove tota sola portar tot el pes de l'hostal, tant mateix es massa. Lo que es jo, per si s casa, ja li he promès trescents escuts.

MARQUÈS. — Si s casa, jo soc el seu protector, i lo que es jo... Ja ho sé lo que jo faré.

COMTE. — Veiam: ens podem entendre perfectament vós i jo. Dem-li trescents escuts cada hu.

MARQUÈS. — Lo que jo faig, ho faig secretament i no men glorió. Soc qui soc. Qui ha ací? (*Crida.*)

COMTE (*apart*). — Miserable! Pobre i orgullós!

ESCENA II

EN FABRICI I ELS CITATS

FABRICI (*al marquès.*) — Què mana, senyor?

MARQUÈS. — Senyor? Qui t'ha ensenyat de modos?

FABRICI. — Perdoni.

COMTE (*an en Fabrici*). — Dieu-me: com està la vostra mestressa?

- FABRICI. — Està bé, ilustríssim senyor.
- MARQUÈS. — Que ja s'ha llevat?
- FABRICI. — Sí, ilustríssim senyor.
- MARQUÈS. — Ase.
- FABRICI. — Per què, ilustríssim senyor?
- MARQUÈS. — Què vol dir aquest ilustríssim?
- FABRICI. — Es el títol, que he dat també an aquest altre cavaller.
- MARQUÈS. — Entre ell i jo hi ha alguna diferència.
- COMTE (*an en Fabrici*). — Sentiu?
- FABRICI (*en veu baixa, an el comte*). — Diu la veritat. Si n'hi ha de diferència! Prou que me n'adono amb els comptes!
- MARQUÈS. — Digues a la teva mestressa que vingui a trobar-me, que li haig de parlar.
- FABRICI. — Molt bé diu, excelentíssim senyor. M'he equivocat aquesta vegada?
- MARQUÈS. — Bé, bé. Ja fa tres mesos que ho sabs, però tu ets un impertinent.
- FABRICI. — Com vulgui la vostra excelència.
- COMTE. — Vols veure la diferència que hi ha entre l marquè i jo?
- MARQUÈS. — Què voleu dir?
- COMTE. — Té. Te dono un cequí. Fes que ell ten dongui un altre.
- FABRICI (*al comte*). — Gràcies, ilustríssim senyor. (*Al marquès*.) Excelència...
- MARQUÈS. — No llenço lo meu com els boigs. Vés-ten.
- FABRICI. — Ilustríssim senyor, que Déu el beneixi. (*Al comte*). Excelència. (*Apart.*)

Arruinat. Fòra del propi país no calen títols per fer-se apreciar: lo que calen són diners. (*Sen va.*)

ESCENA III

EL MARQUÈS DE FONTROVELLADA I EL COMTE
D'ALBAFLORIDA

MARQUÈS. — Vós creieu enfonsar-me donant diners a tort i a dret, però no n treureu res. El meu títol val més que les vostres monedes.

COMTE. — Jo no aprecio lo que val, sinó lo que s pot gastar.

MARQUÈS. — Ja podeu gastar tant com volgueu: la Mirandolina no fa cap cas de vós.

COMTE. — Am tota la vostra gran noblesa us penseu que ella us fa cas? Sense diners no s fa re.

MARQUÈS. — Què diners? Lo que s necessita es protecció. Ser bo, quan convé, per prestar un servei.

COMTE. — Sí, ser bo, quan convé, per prestar cent cequins.

MARQUÈS. — Cal fer-se respectar.

COMTE. — Quan no manquen diners tot-hom té respecte.

MARQUÈS. — No sabeu lo que dieu.

COMTE. — Millor que no pas vós.

ESCENA IV

EL CAVALLER DE RIBALTA, DESDE LA SEVA
CAMBRA, I ELS CITATS

CAVALLER. — Amics, què es aquest brugit?
Què es aquesta discussió que teniu?

COMTE. — Discutiem sobre un tema molt bonic.

MARQUÈS (*ironic*). — El comte discutia am mi sobre l merit de la noblesa.

COMTE. — Jo no trec el merit de la noblesa, però sostinc que per satisfer un hom els seus capritxos calen diners.

CAVALLER. — Verdaderament, marquès...

MARQUÈS. — Bé, vaja: parlem d'una altra cosa.

CAVALLER. — I com ha vingut aquesta discussió?

COMTE. — Pel motiu més ridicol que hi pugui haver.

MARQUÈS. — Ja, ja. El comte tot ho troba ridicol.

COMTE. — El senyor marquès estima la nostra dispesera. Jo l'estimo encara més que ell. Ell pretén correspondencia com un tribut a la seva noblesa: jo l'espero com una recompensa a les meves atencions. No us sembla que es cosa de riure això?

MARQUÈS. — Es necessari saber am quant interès la protegeixo jo.

COMTE (*al cavaller*). — Ell la protegeix i jo gasto.

CAVALLER. — La veritat, no s pot disputar per una raó que menos s'ho mereixi. Una dòna us altera, us fa barallar? Una dòna? No n volia saber d'altra! Una dòna? Lo que es jo sí que no hi ha perill que per les dònnes m'hagi de disgustar am ningú. No les he estimades mai, no n'he fet mai cas, i sempre he cregut que la dòna era per l'home una malaltia insoportable.

MARQUÈS. — Sí, però la *Mirandolina* té un merit extraordinari.

COMTE. — En aquest punt el senyor marquès té raó. La nostra dispesereta s fa verdaferament estimar.

MARQUÈS. — Quan jo l'estimo podeu ben creure que en ella hi ha alguna cosa de lo més superior.

CAVALLER. — La veritat, me feu riure. Què pot tenir aquesta d'extraordinari, que no sigui comú a les altres dònnes?

MARQUÈS. — Té un tracte noble i distingit que encisa a tot-hom.

COMTE. — Es maca, parla bé, vesteix molt polidament, té un gust exquisit.

CAVALLER. — Tot això són coses que no valen una pipada de tabac. Fa tres dies que soc en aquesta dispesa, i encara no me n'he adonat.

- COMTE. — Mireu-vos-la bé, i molt serà que no hi trobeu quelcom de bo.
- CAVALLER. — Quin disbarat! L'he vista perfectament. Es una dòna com les altres.
- MARQUÈS. — No es com les altres: té alguna cosa més. Jo, que he tractat les grans senyores, no he trobat cap dòna que sapiga juntar, com aquesta, l'amabilitat amb el decoro.
- COMTE. — Què redimoni! Bé prou que n'he tractat de dònes! Sé ls defectes que tenen, els conec la flaca. Doncs bé: an aquesta, en tot el temps que fa que m'hi dedico i am tants diners com m'hi he gastat, encara no li he pogut tocar ni un dit.
- CAVALLER. — Traça, traça es lo que s necessita. Ah beneits! En feu cas! A mi sí que no m'enganyaria! Dònes? Al cap i a la fi totes són iguals.
- COMTE. — No heu estat mai enamorat?
- CAVALLER. — Mai, ni mai ho estaré. Ja han fet tot lo que hi ha per fer perquè m casés i no ho han pogut conseguir.
- COMTE. — Però a casa vostra sou sol: no voleu tenir successió?
- CAVALLER. — Hi he pensat alguns cops; però quan considero que per tenir fills hauria de soportar una dòna, tot seguit men passen les ganes.
- COMTE. — Què voleu fer de les vostres riqueses?
- CAVALLER. — Disfrutar lo poc que tinc en companyia dels amics.

MARQUÈS. — Magnific, cavaller, magnific! En disfrutarem.

COMTE. — I a les dònes no ls voleu dar res?

CAVALLER. — Absolutament re. No m'hi gastaré cap diner.

COMTE. — Aquí ve la nostra mestressa. Digueu-me si no es adorable!

CAVALLER. — Brava cosa! M'estimo molt més que ella, quatre vegades, un bon goç de caça.

MARQUÈS. — Si vós no n feu cas, jo sí.

CAVALLER. — Vos la deixo, encara que sigui més maca que Venus.

ESCENA V

LA MIRANDOLINA I ELS CITATS

MIRANDOLINA. — Saludo aquests cavallers. Qui de vostès, senyors, me demana?

MARQUÈS. — Jo us demano, però no pas aquí.

MIRANDOLINA. — Aon me vol veure la vostra excelencia?

MARQUÈS. — En la meva cambra.

MIRANDOLINA. — En la seva cambra? Si necessita re, vindrà el cambrer a servir-lo.

MARQUÈS (*al cavaller, apart*). — Què men dieu d'aquesta reserva?

CAVALLER (*al marquès, apart*). — Això de que n

dieu reserva, jo n diria temeritat, impertinència.

COMTE. — Cara Mirandolina, jo us parlaré en públic: no us donaré la molestia de venir a la meva cambra. Veieu aquestes arracades? Vos plauen?

MIRANDOLINA. — Són molt boniques.

COMTE. — Són diamants, sabeu?

MIRANDOLINA. — Oh! Ja ho conec. També hi entenc jo en diamants.

COMTE. — I estan a la vostra disposició.

CAVALLER (*a poc a poc, al comte*). — Car amic, es com si ls llessissiu.

MIRANDOLINA. — Per què m vol donar aquestes arracades?

MARQUÈS. — Vaia un present! Ella n té que són el doble més boniques.

COMTE. — Aquestes estan muntades a la moda. Feu-mel favor d'acceptar-les per amor meu.

CAVALLER (*apart*). — Oh, quin boig!

MIRANDOLINA. — Tant mateix, senyor...

COMTE. — Si no les preneu me donareu un disgust.

MIRANDOLINA. — Què vol que li digui ara? El meu desig es tenir sempre contents els parroquians de la casa. Per no disgustar el senyor comte les pendré.

CAVALLER (*apart*). — Quina peça n'hi ha!

COMTE (*al cavaller*). — Es aixerida si o no?

CAVALLER (*apart*). — Ja ho crec! Se les queda i ni n dóna les gracies.

MARQUÈS. — Verdaderament, senyor comte

heu fet un bonic paper. Regalar a una dòna, en public, per vanitat! Mirandolina, hem d'enraonar una mica tots dos sols: soc cavaller.

MIRANDOLINA (*apart*). — Pobret! Que n té pocs de diners. (*En veu alta.*) Si no tenen res més que manar, me retiro.

CAVALLER. — Eil (*Am despreci.*) Mestressa. La roba blanca que m'heu dat no m'agrada. Si no n tenui de millor, pendré les meves providències.

MIRANDOLINA. — Senyor, ja n trobarem de més bona que serà del seu gust. Però m sembla que podia demanar-ho amb una mica més d'amabilitat.

CAVALLER. — Aon gasto ls meus diners no necessito fer compliments.

COMTE (*a la Mirandolina*). — Planyeu-lo: es enemic de les dònes.

CAVALLER. — Ep, que no tinc cap necessitat de que ella m planyi per res.

MIRANDOLINA. — Pobres dònes! Què li han fet? Per què ns té tanta rabia, senyor cavaller?

CAVALLER. — Ja n'hi ha prou. No ùs prengueu més franquesa am mi. Feu-me cambiar la roba blanca del llit. La faré venir a buscar pel criat. Senyors, servidor de vostès. (*Sen va.*)

ESCENA VI

EL MARQUÈS DE FONTROVELLADA, EL COMTE
D'ALBAFLORIDA I LA MIRANDOLINA

MIRANDOLINA.—Quin home més selvatge! En
ma vida n'he vist cap d'igual.

COMTE.—Cara Mirandolina, no tot-hom reco-
neix el vostre merit.

MIRANDOLINA.—La veritat, me fa tant fastic
el seu mal modo, que ara mateix estic per
treure-l de casa.

MARQUÈS.—Sí. I, si no sen vol anar, digueu-
m'ho a mi, que jo l faré marxar immedia-
tament. Ja podeu fer ús de la meva pro-
tecció.

COMTE.—I en quant als diners que això us
farà perdre, compteu am mi. Ho pago tot.
(*Apart.*) Escolteu: traieu també l marquès:
ja pagaré jo.

MIRANDOLINA.—Gràcies, senyors meus, gra-
cies. Ja tinc prou esperit per dir a un fo-
raster que no l vui; i, en quant a la pensió,
a casa rai, que no hi ha mai habitacions
desocupades.

ESCENA VII

FABRICI I ELS CITATS

FABRICI (*al comte*). — Ilustríssim senyor, hi ha un que l demana.

COMTE. — Que sabs qui es?

FABRICI. — Crec que es un argenter. (*A poc a poc a la Mirandolina.*) Mirandolina, enteniment: aquí no hi esteu bé. (*Sen va.*)

COMTE. — Ah, sí! M'ha d'ensenyar una joia. Mirandolina, vui donar una companyia an aquestes arracades.

MIRANDOLINA. — Oh, no, senyor comte!

COMTE. — Vós mereixeu molt, i jo an els diners no ls dono cap valor. Men vaig a veure aquesta joia. Adéu, Mirandolina. Senyor marquès, el saludo. (*Sen va.*)

ESCENA VIII

EL MARQUÈS DE FONTROVELLADA

I LA MIRANDOLINA

MARQUÈS (*apart*). — Maleit comte! Amb aquests diners seus me mata.

MIRANDOLINA. — La veritat, el senyor comte se pren massa molestia.

MARQUÈS. — Aquesta mena de gent tenen quatre quartos i sels gasten per vanitat, per figurar. Ja ls conec, ja sé com va l món.

MIRANDOLINA. — Jo també ho sé com va l món.

MARQUÈS. — Se pensen que les dònnes de la vostra classe s guanyen am regalos.

MIRANDOLINA. — Els regalos no fan mal a l'estomac.

MARQUÈS. — Jo creuria fer-vos un agravi volent guanyar-vos el cor am donatius.

MIRANDOLINA. — Oh! Certament el senyor marquès no m'ha fet mai cap agravi...

MARQUÈS. — Lo que es d'aquests agravis no us en faré pas.

MIRANDOLINA. — Això sí que ho crec.

MARQUÈS. — Perxò, en lo que jo pugui fer, maneu-me.

MIRANDOLINA. — Caldria que jo sapigués què pot fer la vostra excelencia.

MARQUÈS. — Lo que volgueu. Proveu-me.

MIRANDOLINA. — Però, per exemple, què?

MARQUÈS. — Com hi ha món, teniu un merit prodigiós.

MIRANDOLINA. — Mil gracies, excelencia.

MARQUÈS. — Ah! Estava per dir un disbarat, per malehir els meus titols nobiliaris.

MIRANDOLINA. — Per què, senyor?

MARQUÈS. — Alguna vegada fins desitjo esser de la classe del comte.

MIRANDOLINA. — Perquè té diners?

MARQUÈS. — Què vol dir diners! No n faig cap cas jo dels diners! Si fos un comte ridicol com ell...

MIRANDOLINA. — Què faria?

MARQUÈS. — Mil redimonis... me casaria am vós. (*Sen va.*)

ESCENA IX

MIRANDOLINA SOLA

MIRANDOLINA. — Uf, quines coses de dir! Tot un excelentíssim marquès de Poca-Carn se casaria am mi? Encara que si s volgués casar am mi hi hauria una petita dificultat: que jo nol voldria. M'agrada l rostit, però del fum no sé què fer-ne. Si m'hagués hagut de casar am tots aquells que m'han dit que m volien, no n tindria pocs de marits! Tots els que arriben a la dispesa, vinga enamorar-se de mi: tots me fan l'aleta; i lo primer que m diuen es que s volen casar am mi. I aquell senyor cavaller, sorrut com un ós, me tracta amb una brusquedat! Aquest es el primer dispeser que no fa cas de mi. No vui dir pas que, tots de cop i volta, s'hagin d'enamorar; però tant mateix despreciar-me així

es una cosa que m crema de debò. Diu que es enemic de les dònes? Que no les pot veure? Ximplet del cabaç! No n deu haver trobat cap de prou aixerida. Ja la trobarà, ja. I molt serà que ja no l'hagi trobada. No més per punt hi ha de caure. Aquests que m corren al darrera, aviat me fan fastic. La noblesa no fa per mi. De la riquesa n faig cas i no n faig cas. Tot el meu gust consisteix en veure-m obsequiada, sollicitada, adorada. Aquesta es la debilitat de quasi bé totes les dònes. Per ara no penso pas en casar-me: no necessito de ningú, visc honradament i tinc llibertat. A tots faig bon paper, però no m'enamoro mai de cap. Vui divertir-me am tots els que m pinten el seu amor apassionat, i vui fer tots els possibles per vèncer, sometre i destroçar aquells cors barbres i durs que són enemics de nosaltres, que som lo bo i millor que ha produït al món la bella mare natura.

ESCENA X

EN FABRICI I LA MENTADA

FABRICI. — Ei, mestressa.

MIRANDOLINA. — Què hi ha?

FABRICI. — Aquell foraster que està allotjat a la cambra del mig, se queixa de la roba blanca: diu que es ordinària i que no la vol.

MIRANDOLINA. — Ja ho sé, ja ho sé. També m'ho ha dit a mi, i vui que estigui content.

FABRICI. — Molt bé dieu. Feu-me l favor de treure la roba, perquè jo l'hi pugui dur.

MIRANDOLINA. — Aneu, aneu: ja l'hi portaré jo.

FABRICI. — Vós l'hi voleu portar?

MIRANDOLINA. — Sí, jo mateixa.

FABRICI. — Us deu interessar molt aquest foraster.

MIRANDOLINA. — Tots m'interessen igual. No són comptes vostros.

FABRICI (*apart*). — Ja ho veig. No farem re. M'afalaga, però no farem re.

MIRANDOLINA (*apart*). — On va aquest ximple! Té pretensions. Però vui donar-li esperances perquè m serveixi amb fidelitat.

FABRICI. — L'ús de la casa es que ls forasters els serveixi jo.

MIRANDOLINA. — Es que vós amb els forasters no sou gaire amable.

FABRICI. — I vós ne sou una mica massa.

MIRANDOLINA. — Sé lo que faig, i no necessito advertencies de ningú.

FABRICI. — Bé, bé. Ja us podeu buscar cambrer.

MIRANDOLINA. — Per què, senyor Fabrici? Que pot-ser esteu disgustat am mi?

- FABRICI. — Recordeu lo que ns va dir a tots dos el vostre pare, abans de morir?
- MIRANDOLINA. — Sí. Quan me voldré casar me recordaré prou de lo que va dir el meu pare.
- FABRICI. — Es que jo soc delicat de pell, i certes coses no les puc sofrir.
- MIRANDOLINA. — I ara! Què us heu pensat que soc jo? Un cap aixelabrat? Una coqueta? Una boja? On s'es vist això? Què n'haig de fer jo dels forasters que van i vénen? Si ls tracto bé, ho faig per l'interès que m té, pel bon credit de la casa. Els regalos nom fan cap falta; i, per estimar, amb un ne tinc prou, i aquest ja sé on trobar-lo; jo ja sé qui s'ho té ben guanyat i qui m convé. I quan me voldré casar me recordaré de lo que deia l meu pare. I aquell que s'hagi portat bé nos queixarà de mi. Soc agraida. Conec el merit... Encara no sem coneix, a mi. Jo ja he dit lo que havia de dir. Ara, vós, jam compendreu, si podeu. (*Sen va.*)
- FABRICI. — Per compendre-la s'ha d'esser aixerit de debò. Tant aviat sembla que m vol com que no m vol. Diu que no es un cap aixelabrat, però vol anar a la seva. No ho entenc. Anirem veient. Ella m'agrada i jo l'estimo. De bona gana juntaria amb ella ls meus interessos per tots els dies de la meva vida. Ah! S'ha de fer una mica ls ulls grossos: no s pot mirar tant prim. Al

cap i a l'últim els forasters van i vénen. Jo no m moc d'aquí. Jo sempre hi sortiré guanyant.

ESCENA XI

EL CAVALLER DE RIBALTA I UN SERVIDOR

SERVIDOR. — Il·lustríssim senyor, han portat aquesta carta.

CAVALLER. — Porta-m la xocolata. (*El Servidor sen va. El cavaller de Ribalta obre la carta.*) «Siena, 1.^r de Janer de 1753.» Qui m'escriu? Oraci Taccagni. «Amic caríssim: La tendra amistat que ns lliga m'obliga a advertir-vos la necessitat del vostre retorn immediat. El comte Mamma es mort.» Pobre Cavaller! Me sab greu. «Ha deixat la seva única filla soltera hereva de cent cinquanta mil escuts. Tots els vostres amics voldrien que anés a parar a vós una tal fortuna i van preparant...» Que no s'amoinin per mi, que no n vui saber pas re. Ja ho saben que noestic per dónes. I aquest gran amic meu, que ho sab millor que ningú, es el que m'empipa més. (*Esquina la carta.*) Què n'haig de fer jo de cent cinquanta mil escuts? Mentres seré sol, am molt menos ne tinc prou. Si tin-

gués companyia, encara foren pocs. Jo casar-me? Més m'estimaria tenir febres.

ESCENA XII

EL MARQUÈS DE FONTROVELLADA I EL CITAT

MARQUÈS. — Amic meu, suposo que no us sabrà greu que vingui a passar una estona am vós.

CAVALLER. — Al contrari, me feu molt honor.

MARQUÈS. — Al menos entre jo i vós podem tractar-nos am confiança, però aquell animal del comte no es digne d'estar en conversa am nosaltres.

CAVALLER. — Creieu-me, estimat marquès: respecteu els altres, si voleu que us respectin.

MARQUÈS. — Ja sabeu el meu natural. Sóc cortès am tot-hom, però aquell no'l puc sofrir.

CAVALLER. — No l podeu sofrir perquè es el vostre rival en amor. Vergonya! Un cavaller de la vostra classe enamorar-se d'una dispesera! Un home de seny com sou vós córrer darrera d'una dòna!

MARQUÈS. — Cavaller meu, aquesta m'ha embuixat.

CAVALLER. — Oh! Bogeries, debilitats! Em-

bruixaments? No tingueu por que m'embuixin a mi les dònesh! Els seus encantejaments consisteixen en els seus atractius, en les seves magarrufes, i aquell qui n'està lluny, com jo, no hi ha perill que s deixi encisar.

MARQUÈS. — Pot-ser sí que teniu raó! Lo que ara m té amoinat i disgustat es el meu procurador.

CAVALLER. — Que us ha fet alguna trastada?

MARQUÈS. — M'ha faltat a la paraula.

ESCENA XIII

EL SERVIDOR, AMB UNA XICRA DE XECOLATA,
I ELS CITATS

CAVALLER. — Quin greu me sab!... (*Al servidor.*) Feu-ne desseguida una altra.

SERVIDOR. — Ilustríssim senyor, s'ha acabat tota la que hi havia a casa.

CAVALLER. — Feu-ne portar més. (*Al marquès.*) Si voleu aquesta...

MARQUÈS (*prenent la xicra i posant-se a beure la xocolata sense compliments, seguint després enraonant i bevent com segueix.*) — Aquest procurador, com vos deia... (*Beu.*)

CAVALLER (*apart*). — I jo m quedo sense.

MARQUÈS. — M'havia promès enviar-me per l'ordinari... (*Beu.*) vint escuts...

CAVALLER (*apart*). — Ara ve amb una segona estocada.

MARQUÈS. — I no mels ha enviats... (*Beu.*)

CAVALLER. — Els enviarà una altra vegada.

MARQUÈS. — El cas es... El cas es... (*Acaba de beure.*) Teniu. (*Dóna la xicra an el servidor.*) El cas es que m trobo en un gran compromís, i no sé com fer-ho.

CAVALLER. — No vindrà de vuit dies.

MARQUÈS. — Pero es que vós, que sou un cavaller, ja sabeu lo que vol dir tenir paraula. Estic en un gran compromís i... que redimoni!... me donaria cops de cap per les parets.

CAVALLER. — Me sab molt greu de veure-us disgustat. (*Apart.*) Si poguéis sortir-men bé sense haver d'esquitxar diners!

MARQUÈS. — Que tindrieu inconvenient, per vuit dies, de fer-me aquest favor?

CAVALLER. — Estimat marquès, si jo poguéis, vos serviria de tot cor: si n tingués, vos els hauria ofert tot seguit. N'espero, i no n tinc, ara com ara.

MARQUÈS. — No m fareu pas creure que estigueu sense diners.

CAVALLER. — Mireu. Vet-aquí tot lo que tinc. No arriba a dos cequins. (*Ensenya un escut i algunes monedes.*)

MARQUÈS. — Això es un escut d'or.

CAVALLER. — Sí: es l'últim, no n tinc cap més.

MARQUÈS. — Deixeu-me aquest, i entretant ja veuré...

CAVALLER. — Però jo, després...

MARQUÈS. — De què teniu por? Ja us el tornaré.

CAVALLER. — No sé què dir-vos: feu-ne ús.
(*Li dona l'escut.*)

MARQUÈS. — Tinc un assumpte urgent, amic meu. I, ara, moltes gràcies. Ens veurem a l'hora de dinar. (*Agafa l'escut i sen va.*)

ESCENA XIV

EL CAVALLER TOT SOL

CAVALLER. — Magnífic! El senyor marquès me volia fer córrer vint escuts, i després s'ha acontentat amb un. Al cap i a la fi, per un escut no vindrà d'aquí, i si no mel torna no m vindrà a amoinar més. Més greu me sab que se m'hagi begut la xocolata. Quina inconveniència! El cas es que soc qui soc, soc cavaller. Un cavaller com cal!

ESCENA XV

LA MIRANDOLINA, AM LA ROBA BLANCA,

I EL CITAT

MIRANDOLINA (*entrant una mica escongida*).

— Si la vostra ilustríssima m'ho permet...

CAVALLER (*amb aspresa*). — Què voleu?MIRANDOLINA (*fa uns quants passos*). — Li porto roba blanca més bona.CAVALLER (*senyalant la tauleta*). — Està bé. Poseu-la allí.

MIRANDOLINA. — Li suplico que al menos se digni mirar si es del seu gust.

CAVALLER. — Quina mena de roba es?

MIRANDOLINA (*fa uns quants passos més*). — Els llençols són de tela.

CAVALLER. — De tela?

MIRANDOLINA. — Sí, senyor, de cinc pessetes la cana. Miri.

CAVALLER. — No pretenia tant. No més que havés sigut una mica més bona que la que m'havieu dat...

MIRANDOLINA. — Aquesta roba l'he feta per les persones d'importància, per aquells que la saben apreciar; i, la veritat, ilustríssim senyor, l'hi poso perquè es vostè: a un altre no l'hi posaria.

CAVALLER (*apart*). — «Perquè es vostè!» El compliment de sempre.

MIRANDOLINA. — Fixi-s en el servei de taula.

CAVALLER. — Oh! Aquestes teles d'Holanda, quan se renten, perden molt. No hi ha necessitat que les estreneu per mi.

MIRANDOLINA. — Tractant-se d'un cavaller de la seva classe no s'han de mirar aquestes coses. D'aquests tovallons ne tinc bastants i els reservaré per la vostra senyoria il·lustríssima.

CAVALLER (*apart*). — No pot negar-se que no sigui una dòna servicial aquesta.

MIRANDOLINA. — Verament té'l posat sorrut de no agradar-li les dònnes.

CAVALLER. — Doneu la meua roba blanca al meu cambrer, o bé poseu-la per aquí, en qualsevol banda. No cal que us molesteu per això.

MIRANDOLINA. — Oh! Jo no m molesto mai, quan serveixo un cavaller de tant gran merit.

CAVALLER. — Bé, bé, no necessito res més. (*Apert.*) Aquesta ara voldria amanyagarme. Vet-aquí les dònnes! Totes són així.

MIRANDOLINA. — La posaré a l'arcova.

CAVALLER (*am serietat*). — Sí, sí. Allà on volgueu.

MIRANDOLINA (*apart*). — Oh! Es dur com una pedra. Tinc por que no n treuré res. (*Se posa a deixar la roba blanca.*)

CAVALLER (*apart*). — Els beneits senten aques-

tes belles paraules, creuen a qui les diu,
i hi cauen.

MIRANDOLINA (*tornant sense la roba blanca*).

— Per dinar, què vol que li fem?

CAVALLER. — Menjaré lo que hi hagi.

MIRANDOLINA. — No obstant, voldria saber què
s'estima més. Si li agrada més una cosa
que una altra, digui-ho am tota llibertat.

CAVALLER. — Si vui alguna cosa, ja ho diré al
cambrer.

MIRANDOLINA. — Però en aquestes coses els
homes no tenen l'atenció i la paciència
que tenim nosaltres les dònnes. Si li agradés
algun requisidet, alguna salceta, ja farà l
favor de dir-m'ho a mi.

CAVALLER. — Gracies; però ni valent-vos d'a-
quest medi conseguireu de fer am mi això
que haveu fet amb el comte i amb el mar-
quès.

MIRANDOLINA. — Què men diu de la debilitat
d'aquells dos cavallers? Vénen a la dispesa
per allotjar-se, i pretenen després fer l'amor
a la dispesera. Altra cosa tenim al cap, que
fer cas de la seva xerrameca. Anem pel
nostre negoci. Si ls diem bones paraules
ho fem per tenir-los a casa; i en acabat,
especialment jo, quan veig que s'ho prenen
de debò, ric com una boja.

CAVALLER. — Molt bé! M'agrada la vostra
franquesa.

MIRANDOLINA. — Oh! Es l'única qualitat que
tinc, la franquesa.

CAVALLER. — Sí; però amb aquells qui us fan la cort bé sabeu fingir.

MIRANDOLINA. — Jo fingir? Déu men regard! Demani an aquells dos senyors que s mostren tant apassionats per mi si mai els he dat un senyal d'afecte, si mai he bromejat amb ells de manera que s puguin fer cap ilusió de conseguir res de mi. Nols tracto malament perquè no convé pels meus interessos, però poc se n'hi falta. Aquests homes afeminats nols puc veure. Com també m fan fastic les dònes que van darrera ls homes. Veu? Ja no sóc una criatura, tinc alguns anyets, i, encara que no soc maca, se m'han presentat bons partits, però perxò no m'he volgut casar mai; perquè, la veritat, m'estimo massa la meva llibertat.

CAVALLER. — Oh, sí! La llibertat es un gran tresor.

MIRANDOLINA. — I tants com n'hi ha que la perden tontament!

CAVALLER. — Ja sé bé lo que m faig: passar de llarg.

MIRANDOLINA. — Té muller la vostra senyoria ilustrissima?

CAVALLER. — Déu men guard! No vui dònes.

MIRANDOLINA. — Que sempre ho pugui dir així. Les dònes, senyor... Prou, que a mi no m'està bé dir-ne mal.

CAVALLER. — No obstant, vós sou la primera dòna que sento parlar així.

MIRANDOLINA. — Jo li diré: nosaltres les dispe-

seres veiem i sentim moltes coses: i, la veritat, planyo aquells homes que tenen por del nostre sexe.

CAVALLER (*apart*). — Es curiosa aquesta.

MIRANDOLINA. — Am permís de vostra senyoria il·lustríssima. (*Fa veure que sen va.*)

CAVALLER. — Teniu pressa d'anar-vos-en?

MIRANDOLINA. — No voldria fer nosa.

CAVALLER. — Al contrari, me doneu gust, me divertiu.

MIRANDOLINA. — Veu, senyor? Així faig amb els altres. Hi enraono una estoneta, els faig la cara alegre, hi faig brometa perquè s' diverteixin, i tot seguit se pensen... ja m'entén vostè... i tot seguit me fan l'amor.

CAVALLER. — Això succeeix perquè sou molt amable.

MIRANDOLINA (*fent una reverència*). — Massa bondat, senyor.

CAVALLER. — Doncs, s' enamoren, eh?

MIRANDOLINA. — Vegi quina debilitat! Enamorar-se tot seguit d'una dòna!

CAVALLER. — Això si que no ho he pogut comprendre mai.

MIRANDOLINA. — Quina fortalesa! Quina virilitat!

CAVALLER. — Oh! Debilitats! Miseries humanes!

MIRANDOLINA. — Això es pensar com un home! Senyor cavaller, dongüi-m la mà.

CAVALLER. — Per què voleu que us dongui la mà?

MIRANDOLINA. — Faci-m el favor, no sen dongui de menos: tinc les mans nètes.

CAVALLER (*allargant-li la mà*). — Teniu.

MIRANDOLINA. — Aquesta es la primera vegada que tinc l'honor d'estrènyer la mà d'un home que pensa verdaderament com un home. (*Retira la mà.*)

CAVALLER. — Bé, bé: ja n'hi ha prou.

MIRANDOLINA. — Veli-aquí. Si hagués agafat per la mà un d'aquells dos senyors embaadors, tot seguit s'hauria cregut que jo n'estava enamorada. No hauria sabut lo que li passava. An ells no ls donaria la més petita llibertat per tots els diners del món. No saben viure. Que n'es de bonic poder enraonar així bonament, sense haver d'estar sempre a la defensiva, sense cap mala intenció, sense fer tantes tonteries ridicoles! Ilustríssim senyor, perdoni la meva importunitat. Ja sab que en lo quel pugui servir, no té més que manar i tindrè per vostè adhuc aquelles atencions que no he tingut mai am ningú d'aquest món.

CAVALLER. — I per quin motiu feu aquesta diferencia am mi?

MIRANDOLINA. — Perquè, apart del seu merit, apart de la seva qualitat, estic segura, al menos, de que am vostè hi puc tractar am llibertat, sense tenir por que vulgui fer mal ús de les meves atencions, i que m considere com una servidora, sense atormentar-

me am pretencions ridicoles, amb amoranxes afectades.

CAVALLER (*apart*). — Què dimoni té aquesta d'estrambotic, que jo no entenc?

MIRANDOLINA (*apart*). — A poc a poc s'anirà domesticant aquest ós.

CAVALLER. — I, ara, si teniu d'ocupar-vos de les vostres coses, per mi no esteu.

MIRANDOLINA. — Sí, senyor: men vaig a atendre les feines de la casa. Aquestes són els meus amors i els meus passatemps. Si necessita res, enviaré l cambrer.

CAVALLER. — Està bé... Si alguna vegada voleu venir vós mateixa, no m sabrà gens de greu.

MIRANDOLINA. — La veritat es que jo no vaig mai a les habitacions dels hostes, però a la de vostè hi vindré alguna vegada.

CAVALLER. — A la meva? Per què?

MIRANDOLINA. — Perquè, il·lustríssim senyor, vostè m'agrada moltíssim.

CAVALLER. — Jo us agrado?

MIRANDOLINA. — M'agrada perquè no es afeminat, perquè no es d'aquells que s'enamoren. (*Apart*). Que m matín si abans de demà no l tinc enamorat. (*Sen va.*)

ESCENA XVI

EL CAVALLER TOT SOL

CAVALLER. — Eh? Sé lo que m faig. Am les dònesh Passar de llarg. Aquesta fóra una d'aquelles que podria fer-me caure més que no pas les altres. Aquesta franquesa, aquesta naturalitat quan parla, es cosa poc comú. Té un no sé què d'extraordinari; però no per això m deixaré enamorar. Per divertir-me una mica m fixaria més aviat en aquesta que en una altra. Però, per fer-li l'amor? Per perdre la llibertat? No hi ha perill. Ximplés, ximplés, aquells que s'enamoren de les dònesh. (*Sen va.*)

ESCENA XVII

Una altra cambra de la casa de dispeses

L'HORTENSIA, LA DEJANIRA I EN FABRICI

FABRICI. — Me sembla que això fa per vostèsh, senyores. Fixin-se en aquesta altra habitació. Aquella per dormir, i aquesta per menjar, per rebre, per servir-sen com vostèsh disposin.

HORTENSIA. — Va bé, va bé. Sou l'amo o el cambrer?

FABRICI. — El cambrer, a les ordres de la vostra senyoria ilustrissima.

DEJANIRA (*baix a l'Hortensia, tot rient*). — Ens tracta d'ilustrissimes.

HORTENSIA (*apart*). — Fem el paperot. (*Alt.*) Cambrer.

FABRICI. — Ilustrissima.

HORTENSIA. — Dieu a l'amo que vingui: vui fer els tractes amb ell.

FABRICI. — Vindrà la mestressa. La vaig a avisar desseguida. (*Apart.*) Qui dimoni deuen esser aquestes dues senyores que van soles? Pel posat, pel vestit, semblen grans dames.

ESCENA XVIII

LA DEJANIRA I L'HORTENSIA

DEJANIRA. — Ens tracta d'ilustrissimes. Ens ha pres per dugues dames.

HORTENSIA. — Això es bo. Així ns tractarà millor.

DEJANIRA. — Però ns farà pagar més.

HORTENSIA. — En quant als comptes, se les tindrà d'heure am mi. Fa molts anys que vaig pel món.

DEJANIRA. — No voldria que amb aquests títols ens trobessim en algun compromís.

HORTENSIA. — Amiga meva, teniu molt poc esperit. Dugues comediantes acostumades a fer de comtesses, de marqueses i de princeses sobre l'escena tindran dificultat en fer bé un paper en una casa de dispeses?

DEJANIRA. — Vindran els nostres companys, i tot seguint ens esbullaran el marro.

HORTENSIA. — Per avui no poden arribar a Florença. De Pisa aquí, en barca, s'hi posen al menys tres dies.

DEJANIRA. — Mireu quina bestiesa! Venir en barca!

HORTENSIA. — Per falta d'andoles. Ja hem fet prou nosaltres de poder venir en cotxe.

DEJANIRA. — Sort hem tingut nosaltres de la representació de més que hem pogut fer.

HORTENSIA. — Sí; però si no hagués estat jo a la porta, s'hauria fet ben poca cosa.

ESCENA XIX

EN FABRICI I LES MENTADES

FABRICI. — La mestressa serà aquí tot seguit a la disposició de vostès.

HORTENSIA. — Està bé.

FABRICI. — I ara a mi, senyores, ja m poden manar lo que tinguin per convenient. He servit altres dames, i serà també per mi un

gran honor servir am tota diligència les
ilustríssimes senyories llurs.

HORTENSIA. — Quan vingui el cas ja us cridarem.

DEJANIRA (*apart*). — L'Hortensia aquests pa-
pers els fa molt bé.

FABRICI. — Mentrestant els suplico, ilustrissi-
mes senyores, que facin el favor de dir-me
llur respectable nom pel registre. (*Se treu
un tinter i una llibreteta.*)

DEJANIRA (*apart*). — Ara ve'l bo.

HORTENSIA. — Per què haig de donar el meu
nom?

FABRICI. — Nosaltres els hostalers som obligats
a dar el nom, el llinatge, la patria i la cate-
goria de tots els viatgers que posen a casa
nostra. I, si no ho fessim, desgraciats de
nosaltres!

DEJANIRA (*apart*). — Amiga meva, els títols ja
han volat.

HORTENSIA (*baix a la Dejanira*). — Molta gent
deuen donar un nom fingit.

FABRICI. — Altrament, en quant an això, nos-
altres escrivim el nom que ns dicten i no
ens ocupem de res més.

HORTENSIA. — Escriviu. La baronesa Horten-
sia del Puig, palermitana.

FABRICI (*apart*). — Siciliana? Sang calenta.
(*Escrivint.*) La senyora ilustríssima? (*Diri-
gint-se a la Dejanira.*)

DEJANIRA. — I jo... (*Apart.*) No sé com dir-me.

HORTENSIA (*a la Dejanira*). — Apa, comtessa
Dejanira, doneu-li el vostre nom.

FABRICI. — Faci l favor.

DEJANIRA (*an en Fabrici*). — No l'haveu sentit?

FABRICI (*escriuint*). — L'ilustrissima senyora comtessa Dejanira... El llinatge?

DEJANIRA (*an en Fabrici*). — El llinatge també?

HORTENSIA (*an en Fabrici*). — Sí, del Sol, romana.

FABRICI. — Ja està tot. Perdonin la molestia.

Ara vindrà la mestressa. (*Apart.*) No ho he dit que eren dugues dames? Crec que faré bon negoci. No hi mancaran els perbeures.

(*Sen va.*)

DEJANIRA. — Servidora humilissima de la senyora baronesa.

HORTENSIA. — Comtessa, vos faig reverencia.

(*Se fan broma reciprocament.*)

DEJANIRA. — Quina fortuna m'ofereix la felicissima conjuntura de presentar-vos el meu més profon respecte?

HORTENSIA. — Del tresor del vostre cor no poden rajar sinó torrents de gracies.

ESCENA XX

LA MIRANDOLINA I LES CITADES

DEJANIRA (*a l'Hortensia, estrafent*). — Madòna, vós m'aduleu.

HORTENSIA (*fent lo mateix*). — Comtessa, molt més caldria al vostre merit.

- MIRANDOLINA (*apart*). — Oh quines dames més cerimonioses!
- DEJANIRA (*apart*). — Oh! Me vénen unas ganes de riure!
- HORTENSIA (*baix a la Dejanira*). — Muixoni: la mestressa es aquí.
- MIRANDOLINA. — Reverenció molt aquestes dames.
- HORTENSIA. — Bon dia, noia.
- DEJANIRA. — Senyora mestressa, vos saludo.
- HORTENSIA (*fent senyal a la Dejanira que segueixi fent el paper*). — Ei!
- MIRANDOLINA (*a l'Hortensia*). — Permeti-m que li besi la mà.
- HORTENSIA (*donant-li la mà*). — Sou molt complerta.
- (*La Dejanira riu pera ella.*)
- MIRANDOLINA (*demanant la mà a la Dejanira*). — També a vostra ilustríssima.
- DEJANIRA. — Eh, no call!
- HORTENSIA. — Vaja, agraiu les fineses d'aquesta noia. Deu-li la mà.
- MIRANDOLINA. — L'hi suplico.
- DEJANIRA. — Teniu. (*Li allarga la mà, se tomba i riu.*)
- MIRANDOLINA. — Riu la vostra ilustríssima? De què?
- HORTENSIA. — Aquesta comtessa! Encara s riu de mi. He dit un desproposit que l'ha feta riure.
- MIRANDOLINA (*apart*). — M'hi jugaria que no són dames. Si ho fossin no anirien totes soles.

HORTENSIA (*a la Mirandolina*). — En quant a les condicions, caldrà parlar-ne després.

MIRANDOLINA. — Però... Van totes soles? No tenen cavallers que les acompanyin, no porten servei, no tenen ningú?

HORTENSIA. — El baró marit meu...

(*La Dejanira riu fort.*)

MIRANDOLINA (*a la Dejanira*). — Per què riu, senyora?

HORTENSIA. — Vaja, per què rieu?

DEJANIRA. — Ric del vostre marit el baró.

HORTENSIA. — Sí: es un cavaller molt de la broma. Sempre diu coses per fer riure. Aviat vindrà amb el comte Horaci, marit de la comtessina. (*La Dejanira fa esforços pera aguantar-se l riure.*)

MIRANDOLINA (*a la Dejanira*). — També l fa riure l senyor comte?

HORTENSIA. — I ara, comtessina, conserveu una mica la vostra dignitat!

MIRANDOLINA. — Senyores meves, diguin-me, per favor. Som soles, ningú ns-e sent. Aquest comtat, aquesta baronia, que pot-ser foren...

HORTENSIA. — Què voleu dir? Poseu en dubte la nostra noblesa?

MIRANDOLINA. — Perdoni, il·lustríssima, no s'acalori, perquè farà riure la senyora comtessa.

DEJANIRA, — Bé, vaja: a què treu solta?

HORTENSIA (*amençant-la*). — Comtessa, comtessa!

MIRANDOLINA (*a la Dejanira*). — Jo sé lo que volia dir la vostra ilustríssima.

DEJANIRA. — Si ho endevineu, sou ben aixerrida.

MIRANDOLINA. — Volia dir: a què treu solta que fem veure que som dugues dames, si som dugues plebeies? Eh! No es veritat?

DEJANIRA (*a la Mirandolina*). — Oi que sí que ens coneixeu?

HORTENSIA. — Vaia una comedianta! No es bona per sostenir un paper.

DEJANIRA. — Fòra d'escena jo no sé fingir.

MIRANDOLINA. — Molt bé, senyora baronesa: m'agrada l seu natural. Li alabo la franquesa.

HORTENSIA. — Devegades m'agrada fer broma.

MIRANDOLINA. — I jo sóc molt molt amant de les persones trempades. Podeu estar-vos a casa meva tant com volgueu; però us demano, no més, que si ve gent d'upa m'cediu aquesta habitació, que ja us acomodaré en altres cambres que també són ben bones.

DEJANIRA. — Sí, no hi ha inconvenient.

HORTENSIA. — Doncs jo, pagant, vui esser servida com una dama, i, ja que sóc en aquesta habitació, m'hi quedo.

MIRANDOLINA. — Vaja, senyora baronesa, sigui bona... Oh! Vet-aquí un cavaller, que està allotjat en aquesta casa. Quan veu dones, sempre ls va al darrera.

HORTENSIA. — Es ric?

MIRANDOLINA. — No ho sé pas.

ESCENA XXI

EL MARQUÈS I LES CITADES

MARQUÈS. — Am permís. Se pot entrar?

HORTENSIA. — Per mi, com vostè vulgui.

MARQUÈS. — Senyores, servidor de vostès.

DEJANIRA. — Servidora humilíssima.

HORTENSIA. — El saludo atentament.

MARQUÈS (*a la Mirandolina*). — Són forasteres?

MIRANDOLINA. — Sí, excelencia. Han vingut a honrar la meva casa.

HORTENSIA (*apart*). — Es una excelencia! Tira peixet!

DEJANIRA (*apart*). — L'Hortensia ja sel vol per ella.

MARQUÈS (*a la Mirandolina*). — I qui són aquestes senyores?

MIRANDOLINA. — Aquesta es la baronesa Hortensia del Puig, i aquella es la comtessa Dejanira del Sol.

MARQUÈS. — Oh! Quines dames més complertes!

HORTENSIA. — I vostè, senyor, qui es?

MARQUÈS. — Jo só l Marquès de Fontrovel·lada!

DEJANIRA (*apart*). — La dispesera vol seguir fent la comedia.

- HORTENSIA. — Crec que es un gran honor per mi poder fer la coneixença d'un cavaller tant complert.
- MARQUÈS. — Si en res vos puc servir, maneu. Tinc una gran satisfacció que haveu vingut a posar en aquesta casa. Hi trobareu una mestressa molt aixerida.
- MIRANDOLINA. — Aquest senyor es molt amable. M'honra am la seva protecció.
- MARQUÈS. — Sí, per cert. Jo la protegeixo i protegeixo tots aquells que vénen a casa seva, i, si necessiteu res, maneu.
- HORTENSIA. — Si ve'l cas, aprofitaré ls seus oferiments.
- MARQUÈS. — Vós també, senyora comtessa, podeu disposar de mi.
- DEJANIRA. — Me podré considerar ditxosa si puc tenir l'alt honor d'esser compresa en el nombre de les seves humilíssimes servidores.
- MIRANDOLINA (*a l'Hortensia, apart*). — Ha dit una frase de comedia.
- HORTENSIA (*a la Mirandolina, apart*). — El títol de comtessa la té una mica encomida.
(*El marquès se treu de la butxaca un magnífic mocador de seda, el desplega i fa com aquell qui s vol aixugar el front.*)
- MIRANDOLINA. — Quin mocador més bonic, senyor marquès!
- MARQUÈS (*a la Mirandolina*). — Ah! Què men dieu? Es bonic? Tinc bon gust, oi?

MIRANDOLINA. — Certament es d'un gust exquisit.

MARQUÈS (*a l'Hortensia*). — N'haveu vist mai de tant bonics?

HORTENSIA. — Es soperb. No n'he vist mai cap d'igual. (*Apart.*) Si mel donés, el pendria.

MARQUÈS (*a la Dejanira*). — Aquest ha vingut de Londres.

DEJANIRA. — Es bonic, m'agrada molt.

MARQUÈS. — Tinc bon gust, oi?

DEJANIRA (*apart*). — No ns-e l'ofereix.

MARQUÈS. — Sostinc que l comte no sab gastar. Llença ls diners, i no compra mai una galanteria de bon gust.

MIRANDOLINA. — El senyor marquès coneix, distingeix, sab, veu, entén.

MARQUÈS (*plega l mocador amb atenció*). — Es menester plegar-lo bé perquè no s malmeti. Aquesta mena de roba cal tractar-la amb atenció. Teniu. (*El presenta a la Mirandolina.*)

MIRANDOLINA — Vol que l faci portar a la seva cambra?

MARQUÈS. — No, porteu-lo a la vostra.

MIRANDOLINA. — Per què a la meva?

MARQUÈS. — Perquè us el dono.

MIRANDOLINA. — Oh! Excelencia, perdoni...

MARQUÈS. — Tant se val. Vos el dono.

MIRANDOLINA. — Però jo no l vui.

MARQUÈS. — No m feu enfadar.

MIRANDOLINA. — Oh! Si es així, el senyor

marquès ja sab que no vui disgustar ningú. Perquè no s'enfadi, el pendré.

DEJANIRA (*a l'Hortensia, apart*). — Que la sab llarga aquestal!

HORTENSIA (*a la Dejarina, apart*). — I després diuen de les comediantes!

MARQUÈS (*a l'Hortensia*). — I bé! Què us sembla? Un mocador tant bo l'he donat a la meva dispesera.

HORTENSIA. — Es un cavaller generós, vostè.

MARQUÈS. — Sempre així.

MIRANDOLINA (*apart*). — Aquest es el primer present que m'ha, i no sé com pot haver adquirit aquest mocador.

DEJANIRA. — Senyor marquès, sen troben d'aquests mocadors a Florença? M'agradaria posseir-ne un d'igual.

MARQUÈS. — Igual que aquest serà difícil, però veurem.

MIRANDOLINA (*apart*). — S'espavila la senyora comtessina.

HORTENSIA. — Senyor marquès, vós que sou coneixedor de la ciutat, feu-me l'favor d'enviar-me un bon sabater, perquè necessito sabates.

MARQUÈS. — Sí: vos enviaré l meu.

MIRANDOLINA (*apart*). — Totes estan a la que salta; però, que costa trobar-ne un que s deixi agafar per tota la vida!

HORTENSIA. — Estimats senyor marquès, ens farà l favor de fer-nos una mica de companyia.

- DEJANIRA. — Espero que dinarà am nosaltres.
- MARQUÈS. — Sí. Am molt gust. (*Apart.*) Ei, Mirandolina: no tingueu gelosia: sóc vos-
tre, ja ho sabeu.
- MIRANDOLINA (*al marquès, apart*). — Faci, faci: m'agrada que s diverteixi.
- HORTENSIA. — Ens donareu conversació.
- DEJANIRA. — No coneixem ningú. No tenim sinó vos.
- MARQUÈS. — Oh estimadíssimes senyores me-
ves! Vos serviré de tot cor.

ESCENA XXII

EL COMTE I ELS CITATS

- COMTE. — Mirandolina, vos cercava.
- MIRANDOLINA. — Soc aquí amb aquestes se-
nyores.
- COMTE. — Dames? Vos saludo humilment.
- HORTENSIA. — Atenta servidora. (*Baix a la De-
janira.*) Aquest es un noble més ric que
l'altre.)
- DEJANIRA (*baix a l'Hortensia*). — Però jo no
soc bona per demanar diners.
- MARQUÈS (*baix a la Mirandolina*). — Eh! En-
senyeu el mocador al comte.
- MIRANDOLINA (*ensenyant el mocador al comte*).

— Observi, senyor comte, el bell present que m'ha fet el senyor marquès.

COMTE. — Oh! Me n'alegro. Molt bé, senyor marquès.

MARQUÈS. — Si no es res! No val la pena. Guardeu-lo, guardeu-lo: no vui que n par-leu. Lo que jo faig no s'ha de saber.

MIRANDOLINA (*apart*)—No s'ha de saber, i mel fa ensenyar. Per una part soperbia, i per l'altra pobresa.

COMTE (*a la Mirandolina*). — Am permís d'aquestes dames, voldria dir-vos una paraula.

HORTENSIA. — Faci am tota llibertat.

MARQUÈS (*a la Mirandolina*). — Aquest mocador a la butxaca se us matxucarà.

MIRANDOLINA. — Sí: el posaré entremig de cotó fluix perquè no s floreixi.

COMTE (*a la Mirandolina*) — Mireu aquest petit joiell de diamants.

MIRANDOLINA. — Es molt bonic.

COMTE. — Fa joc am les arracades que us he donat.

(*L'Hortensia i la Dejanira observen i parlen baix entre elles.*)

MIRANDOLINA. — Si que fan joc, però encara es més bonic.

MARQUÈS. — Maleit comte, amb els seus diamants, els seus diners i el seu diable que se l'emporti.

COMTE (*a la Mirandolina*). — Ara, perquè tingueu el joc complet, us dono l'agulla.

MIRANDOLINA. — No la vui de cap manera.

- COMTE. — No m donareu pas aquest desaire.
- MIRANDOLINA. — Oh! Desaires jo no n dono mai. Perquè no s'ofengui, l'acceptaré.
(*L'Hortensia i la Dejanira parlen baix, observant la generositat del comte.*)
- MIRANDOLINA. — Ah! Què men diu, senyor marquès? Veritat que es bonica aquesta joia?
- MARQUÈS. — En el seu genre i mocador es de més bon gust.
- COMTE. — Sí, però de genre a genre hi ha una gran distancia.
- MARQUÈS. — Brava cosa! Ufanar-se en public de gastar molt!
- COMTE. — Sí, sí: vós feu els vostres presents en secret.
- MIRANDOLINA (*apart*). — Aquesta vegada puc ben bé dir que, entre dos que pledegen, el tercer guanya.
- MARQUÈS. — Així, doncs, senyores meves, dinaré am vosaltres.
- HORTENSIA (*al comte*). — A qui tinc l'honor de dirigir-me?
- COMTE. — Soc el comte d'Albafiorida, per servir-vos.
- DEJANIRA. — Caramba! Es una familia ilustre: jo la conec. (*També ella s'acosta al comte.*)
- COMTE (*a la Dejanira*). — Estic a les vostres ordres.
- HORTENSIA. — Poseu aquí?
- COMTE. — Sí, senyora.
- DEJANIRA. — S'hi està bé?

COMTE. — Ja ho crec!

MARQUÈS. — Senyores meves, deveu estar cansades d'estar dretes. Voleu que us faci companyia en la vostra cambra?

HORTENSIA (*am despreci*). — Moltes gracies. De quin país es vostè, senyor comte?

COMTE. — Napolità.

HORTENSIA. — Oh! Som mig compatriotes. Jo soc palermitana.

DEJANIRA. — Jo soc romana; però he estat a Nàpols, i precisament per un cert assumpte meu desitjava parlar amb algun cavaller napolità.

COMTE. — Senyores, estic al vostre servei. Esteu soles? No us acompanya cap senyor?

MARQUÈS. — Senyor, aquí estic jo, i no us necessiten per re.

HORTENSIA. — Estem soles, senyor comte. Després us direm per què.

COMTE. — Mirandolina.

MIRANDOLINA. — Senyor.

COMTE. — Feu posar tres coberts a la meva cambra. Espero que m'honrareu am la vostra acceptació.

HORTENSIA. — Rebrem am molt de gust el vostre obsequi.

MARQUÈS. — Però jo he estat invitat per aquestes dames.

COMTE. — Elles faran lo que millor els sembli; però la meva tauleta es petita i no hi caben més que tres persones.

MARQUÈS. — Aquesta sí que es bona!

HORTENSIA. — Anem, anem, senyor comte. El senyor marquès ja ns obsequiarà una altra vegada. (*Sen va.*)

DEJANIRA. — Senyor marquès, si troba l mocador, ja m farà l favor. (*Sen va.*)

MARQUÈS. — Comte, comte, me la pagareu!

COMTE. — De què us queixeu, ara?

MARQUÈS. — Jo soc qui soc, i a mi no sem tracta així. Prou! Aquella voldria un mocador? Un mocador d'aquella classe? No l'haurà pas. Mirandolina, aprecieu-lo força. De mocadors d'aquesta classe no sen troben. (*Sen va.*)

MIRANDOLINA (*apart*). — Valent ximple!

COMTE. — Estimada Mirandolina meva, us sabrà greu que jo obsequii aquestes dugues dames?

MIRANDOLINA. — De cap de les maneres, senyor.

COMTE. — Ho faig per vós. Ho faig per augmentar les utilitats i els parroquians de la vostra casa. Altrament, jo soc vostre; es vostre el meu cor, i vostres són les meves riqueses, de les quals podeu disposar lliurement: us en faig mestressa. (*Sen va.*)

ESCENA XXIII

MIRANDOLINA · TOTA SOLA

MIRANDOLINA. — Am totes les seves riqueses, am tots el seus presents, no arribarà mai a enamorar-me; i molt menos ho farà l marquèès am la seva ridicola protecció. Si tingués de posar afecte a un d'aquests dos, segurament ho faria amb aquest, que gasta més. Però no m'interessa ni l'un ni l'altre. Tinc la fatlera d'enamorar el cavaller de Ribalta, i no cambiaria aquest gust per una joia l doble més grossa que aquesta. Ho provaré. No sé si tindrè l'habilitat que tenen aquelles dugues comiques tant aixerrides, però ho provaré. Mentre l comte i el marquès s'estan entretenint amb elles, me deixaran tranquila, i podré sense cap destorb enraonar amb el cavaller. Es possible que no cedeixi? Qui es capaç de resistir una dòna, quan li dóna temps de poder fer ús de la seva art? Aquell qui fuig no pot témer esser vençut, però aquell qui s'atura, aquell qui escolta i s'hi complau, tard o aviat, a pesar seu, ha de caure. (*Sen va.*)

TELÓ

ACTE SEGON

*Cambra del cavaller de Ribalta,
am la taula parada pera dinar, i cadires*

ESCENA I

EL CAVALLER DE RIBALTA, EL SEU SERVIDOR,
I DESPRÉS EN FABRICI

(El cavaller se passeja amb un llibre. En Fabrici posa la sopa a taula.)

FABRICI *(al servidor)*. — Dieu al vostre senyor que, quan tingui gust, la sopa es a taula.

SERVIDOR *(an en Fabrici)*. — Podeu dir-li vós mateix.

FABRICI. — Es tant extrany, que no m dóna cap gust parlar-hi.

SERVIDOR. — No es pas dolent, perxò. No pot

veure les dònnes. Ara, amb els homes hi es molt amable.

FABRICI (*apart*). — No pot veure les dònnes? Ximplet del cabaç! No sab lo que es bo. (*Sen va.*)

SERVIDOR. — Il·lustríssim senyor, quan tingui gust, es a taula.

(*El cavaller deixa l llibre i s'asseu a taula.*)

CAVALLER (*an el servidor, tot menjant*). — Aquest dematí m sembla que s menja més dejorn que de costum.

SERVIDOR. — Han servit aquesta cambra primer que totes les altres. El senyor comte d'Albafiorida movia un escandol perquè l servissin primer que tot-hom; però la mestressa ha volgut que la primera taula servida fos la de la vostra senyoria il·lustríssima.

CAVALLER. — Estic molt agrait d'aquesta xicota per l'atenció que m demostra.

SERVIDOR. — Es una dòna molt complerta, senyor. En tant de món com he corregut, no he trobat mai una dispesera més servicial que aquesta.

CAVALLER. — T'agrada, eh? (*Tombant-se una mica endarrera.*)

SERVIDOR. — Si no fos per no fer un tort al meu senyor, voldria venir a estar am la Mirandolina per cambrer.

CAVALLER. — Ah beneit! Què vols que n faci ella de tu? (*Li dóna l plat, i ell el muda.*)

SERVIDOR. — Una dòna com aquesta fóra capaç

de servir-la com un gocet. (*Sen va a buscar un plat.*)

CAVALLER. — Com hi ha món! Aquesta ls encisa tots. Fóra curios que també m'encisés a mi! Que es cas! Demà men vaig a Liorna. Que s'espavili avui si pot, però que se n'asseguri, que jo no soc tant debil com això. Per conseguir que jo venci l'adversió que tinc per les dñes, no es prou ella.

ESCENA II

EL CAVALLER DE RIBALTA I EL SERVIDOR

(*El servidor, amb una plata de verdura i una altra plata.*)

SERVIDOR. — Ha dit la mestressa que si no li agrada l pollastre, li farà portar un colomí.

CAVALLER. — Tot m'agrada. I això què es?

SERVIDOR. — Diu la mestressa que voldria saber si a la vostra senyoria ilustrissima li agrada aquesta salsa, que l'ha feta ella am les seves propries mans.

CAVALLER. — Aquesta dña, com més va, més complerta es am mi. (*La tasta.*) Es deliciosa. Diga-li que m'agrada, que lin dono les gracies.

SERVIDOR. — Ja li diré, senyor.

CAVALLER. — Vés-l'hi a dir tot seguit.

SERVIDOR. — Tot seguit? (*Apart.*) Oh, quin miracle! Envia un compliment a una dòna! (*Sen va.*)

CAVALLER. — Es una salsa exquisida. No s pot fer millor. (*Va menjant.*) Si segueix fent-ho així la Mirandolina, sempre tindrà hostes. Bona taula, bona roba blanca... I, després, no s pot negar que no sigui amable; però lo que més aprecio en ella es la franquesa. Oh, aqueixa franquesa seva, això es una bona cosa! Per què no les puc veure les dònnes? Perquè són fingides, mentideres, aduldors. Però aqueixa franquesa admirable...

ESCENA III

EL SERVIDOR I EL CITAT

SERVIDOR. — Dóna les gracies a la vostra senyoria ilustrissima de la bondat que li demostra trobant bona una cosa tant insignificant feta per ella.

CAVALLER. — Molt bé, senyor mestre de ceremonies, molt bé.

SERVIDOR. — Ara està fent ella mateixa un altre plat, però no sabia dir-li què es.

CAVALLER. — L'està fent?

SERVIDOR. — Sí, senyor.

CAVALLER. — Posa-m vi.

SERVIDOR. — Molt bé diu. (*Sen va a buscar l'ampolla.*)

CAVALLER. — Vaja, amb aquesta caldrà correspondre-hi am generositat. Es massa completa; caldrà pagar el doble; tractar-la bé, però marxar aviat.

(*El servidor li omple la copa.*)

CAVALLER. — Ha anat a dinar el comte? (*Beu.*)

SERVIDOR. — Sí, senyor, en aquest moment.

Avui té convidats: té dugues senyores a taula amb ell.

CAVALLER. — Dugues senyores? Qui són?

SERVIDOR. — Han arribat poques hores ha. No sé qui són.

CAVALLER. — Les coneixia l comte?

SERVIDOR. — Crec que no; però, desseguida que les ha vistes, ja les ha convidades a dinar amb ell.

CAVALLER. — Quina debilitat! Veu dugues dones i tot seguit s'hi ajunta. I elles accepten. I Déu sab qui són. Però, siguin lo que vulguin, són dones, i ja n'hi ha prou. Certament el comte s'arruinarà. Diga-m: està dinant el marquès?

SERVIDOR. — Ha sortit de casa, i encara no s l'ha vist.

CAVALLER. — Serveix. (*Fa mudar el plat.*)

SERVIDOR. — Molt bé diu.

CAVALLER. — A taula, am dugues dames! Vaia una companyia! Am les seves magarrufes me farien passar la gana.

ESCENA IV

LA MIRANDOLINA, AMB UNA PLATA A LA MÀ,
EL SERVIDOR I EL CITAT

MIRANDOLINA. — Es permès?

CAVALLER. — Qui hi ha?

SERVIDOR. — Què mana, senyor?

CAVALLER. — Pren-li aquella plata de la mà.

MIRANDOLINA. — Perdoni. Deixi que tingui
l'honor de posar-la a taula jo mateixa.

(Posa a taula la vianda.)

CAVALLER. — Això no es feina vostra.

MIRANDOLINA. — Però, senyor, qui soc jo? Per
ventura soc una senyora? Soc una servi-
dora de qui m favoreix venint a la meva
casa.

CAVALLER *(apart)*. — Quina humilitat!

MIRANDOLINA. — La veritat, no tindria incon-
venient de servir a taula a tot-hom, i si no
ho faig es per certes consideracions: no sé
si m comprèn. A la seva cambra hi entro
sense escrupols, am franquesa.

CAVALLER. — Gràcies. Què es aquesta vianda?

MIRANDOLINA. — Es un requisit que he fet jo
mateixa.

CAVALLER. — Serà bo. Quan l'haveu fet vós,
serà bo.

MIRANDOLINA. — Oh! Massa bondat, senyor.

No sé fer res bé, jo. M'agradaria saber fer coses, per encertar el gust d'un cavaller tant complert.

CAVALLER (*apart*). — Demà, cap a Liorna. (*Alt.*)
Si teniu que fer, per mi no esteu.

MIRANDOLINA. — No, senyor: a casa hi ha prou cuiners i cambres. M'agradaria saber si aquest plat es del seu gust.

CAVALLER. — Desseguida. (*El tasta.*) Bo, deliciós. Quin sabor té! No sé conèixer què es.

MIRANDOLINA. — Es que jo, senyor, tinc secrets particulars. Aquestes mans saben fer coses molt bones.

CAVALLER (*al servidor, amb una mica d'animació*). — Posa-m vi.

MIRANDOLINA. — Darrera d'aquest plat, senyor, cal beure bastant.

CAVALLER (*al servidor*). — Dóna-m vi de Borgonya.

MIRANDOLINA. — Magnífic. El vi de Borgonya es deliciós. Jo trobo que per taula es el millor vi que hi ha.

(*El servidor presenta a taula l'ampolla amb un got.*)

CAVALLER. — Teniu bon gust en tot.

MIRANDOLINA. — La veritat es que poques vegades m'equivoco.

CAVALLER. — I, no obstant, aquesta vegada aneu equivocada.

MIRANDOLINA. — En què, senyor?

CAVALLER. — En creure que jo mereixi que vós me distingiu així.

MIRANDOLINA (*sospirant*). — Ah, senyor cavaller!

CAVALLER (*alterat*). — Què passa? Què són aquests sospirs?

MIRANDOLINA. — Jo li diré: d'atencions n'uso am tots, i m'entristeixo pensant que no hi ha sinó malagraits en aquest món.

CAVALLER (*am placidesa*). — Jo no us seré malagrait.

MIRANDOLINA. — Am vostè no pretenc fer mèrits, tot fent únicament la meva obligació.

CAVALLER. — No, no, comprenc perfectament. No soc tant sorrut com me creieu. De mi no us en tindreu de queixar. (*Aboca l vi a la copa.*)

MIRANDOLINA. — Però... senyor... jo no l'entenc...

CAVALLER. — A la vostra salut. (*Beu.*)

MIRANDOLINA. — Moltes gracies. Massa honor per mi.

CAVALLER. — Aquest vi es deliciós.

MIRANDOLINA. — El Borgonya es la meva passió.

CAVALLER. — Si n voleu, està a la vostra disposició. (*Li ofereix vi.*)

MIRANDOLINA. — Oh! Gracies, senyor.

CAVALLER. — Haveu dinat?

MIRANDOLINA. — Sí, ilustríssim senyor.

CAVALLER. — En voleu una copeta?

MIRANDOLINA. — Jo no mereixo aquestes atencions.

CAVALLER. — De debò, us el dono de bon cor.

MIRANDOLINA. — No sé què dir. Rebré les seves fineses.

CAVALLER (*al servidor*). — Porta una copeta.

MIRANDOLINA. — No, no: si m permet agafaré aquesta. (*Agafa la copeta del cavaller.*)

CAVALLER (*rient*). — I ara! Jo l'he feta servir!

MIRANDOLINA. — Sabré ls seus secrets.

(*El servidor posa l'altra copa a la safata.*)

CAVALLER (*apart*). — Ah grandissima!

MIRANDOLINA. — Es que fa poc que he menjat: tinc por que m faci mal.

CAVALLER. — No hi ha perill.

MIRANDOLINA. — Si m permet un bocí de pa...

CAVALLER. — Am molt gust. Teniu. (*Li dóna un troç de pa.*)

(*La Mirandolina, amb el gotet a una mà i a l'altra l pa, dóna mostres d'estar incomoda i de no saber com fer la sucamulla.*)

CAVALLER. — Esteu incomoda. Voleu seure?

MIRANDOLINA. — Oh! No soc digna de tant, senyor.

CAVALLER. — Vaja, vaja, som sols. (*Al servidor.*)
Porta-li una cadira.

SERVIDOR (*apart*). — El meu senyor està tras-tocat: vet-aquí una cosa que no havia fet mai. (*Va a pendre una cadira.*)

MIRANDOLINA. — Si ho sabessin el senyor comte i el senyor marquès, pobra de mi!

CAVALLER. — Per què?

MIRANDOLINA. — Cent vegades m'han volgut obligar a beure alguna cosa, o a menjar, i mai ho he volgut fer.

- CAVALLER. — Bé, vaja: seieu, si us plau.
- MIRANDOLINA. — Per obeir-lo. (*S'asseu, i suca el pa en el vi.*)
- CAVALLER. — Escolta. (*Al servidor, en veu baixa.*) No diguis a ningú que la mestressa s'ha assegut a taula am mi.
- SERVIDOR. — No tingui por. (*Apart.*) Aquesta novedat me sorprèn.
- MIRANDOLINA. — Brindo per totes aquelles coses que puguin esser més agradables al senyor cavaller!
- CAVALLER. — Gracies, mestressa aixerideta.
- MIRANDOLINA. — En aquest brindis les dònes no hi entren.
- CAVALLER. — No? Per què?
- MIRANDOLINA. — Perquè sé que les dònes no les pot veure.
- CAVALLER. — Es veritat: no les he pogudes veure mai.
- MIRANDOLINA. — Que sempre ho pugui dir així.
- CAVALLER (*mig d'amagat del servidor*). — No voldria...
- MIRANDOLINA. — Què, senyor?
- CAVALLER. — Escolteu. (*Li parla a l'orella.*) No voldria que vós me fessiu mudar de pensament.
- MIRANDOLINA. — Jo, senyor? Com?
- CAVALLER (*al servidor*). — Vés-ten.
- SERVIDOR. — Què vol més per dinar?
- CAVALLER. — Fes fer un parell d'ous, i quan estiguin a punt porta-ls.
- SERVIDOR. — Com els vol els ous?

CAVALLER. — Com tu vulguis. Cuita.

SERVIDOR (*apart*). — Ja ho he entès. El senyor se va animant. (*Sen va.*)

CAVALLER. — Mirandolina, vós sou una noia molt aixerida.

MIRANDOLINA. — Oh, senyor! Vostè sen burla.

CAVALLER. — Escolteu. Vui dir-vos una cosa que es veritat, ben veritat, que us en podreu gloriar.

MIRANDOLINA. — Veiam, digui.

CAVALLER. — Vós sou la primera dòna d'aquest món que he tingut la tolerancia de tractar am gust.

MIRANDOLINA. — Jo li diré, senyor cavaller: no es que jo mereixi re; però devegades se troben genis que s'avénen. Aquesta simpatia, aquesta atracció s presenta adhuc entre persones que no s coneixen. Veu, jo també sento per vostè lo que no he sentit per ningú encara.

CAVALLER. — Tinc por que no m volgueu fer perdre la meva tranquilitat.

MIRANDOLINA. — Bé, vaja, senyor cavaller: si vostè es persona de seny, faci com fan les persones de seny. No caigui en les debilitats dels altres. En bona veritat, si m'adono de re, lo que es aquí no hi vinc més. Jo també sento aquí dins un no sé què, que es la primera vegada que ho sento; però no m vui interessar per cap home, i molt menos per un home que no pot veure les dònnes; i que pot ser molt bé que, per pro-

var-me i en acabat burlar-se de mi, me ve ara amb un llenguatge estudiat expressament per temptar-me. Senyor cavaller, una mica més de Borgonya, si es servit.

CAVALLER. — Prou, prou... (*Aboca l vi en una copa.*)

MIRANDOLINA (*apart*). — Ja està si cau no cau.

CAVALLER. — Teniu. (*Li allarga la copa amb el vi.*)

MIRANDOLINA. — Moltíssimes gracies. I vostè no beu?

CAVALLER. — Sí que beuré. (*Apart.*) Valdrà més que m posi una mica alegre. L'un diable farà fugir l'altre. (*Aboca vi en la seva copa.*)

MIRANDOLINA (*amanyagant-lo*). — Senyor cavaller...

CAVALLER. — Què hi ha?

MIRANDOLINA. — Trinquem. (*Li fa tocar el got amb el seu.*) Que visquin els bons amics.

CAVALLER (*un poc llanguent*). — Que visquin!

MIRANDOLINA. — Visca... qui s'estima... sense malícia! Trinquem.

CAVALLER. — Visca!

ESCENA V

EL MARQUÈS I ELS CITATS

MARQUÈS. — Jo també hi soc. Visca què?

CAVALLER (*alterat*). — Com s'entén, senyor marquès?

MARQUÈS. — Perdoneu, amic. He demanat, no hi ha ningú.

MIRANDOLINA. — Amb el seu permís... (*Sen vol anar.*)

CAVALLER (*a la Mirandolina*). — Atureu-vos. (*Al Marquès.*) Jo no m'prenc tanta llibertat am vós.

MARQUÈS. — Perdoneu. Siguem amics. Me creia que estaveu sol. M'alegro de veure-us al costat de la nostra adorable mestresseta. Ah! Què men dieu. Oi que es una perfecció?

MIRANDOLINA. — Senyor, jo era aquí per servir el senyor cavaller. M'he trobat una mica malament, i ell m'ha retornat amb una copeta de Borgonya.

MARQUÈS (*al Cavaller*). — Es Borgonya això?

CAVALLER. — Sí, es Borgonya.

MARQUÈS. — Però del veritable?

CAVALLER. — Al menos l'he pagat per tal.

MARQUÈS. — Jo hi entenc. Deixeu que l tasti, i us sabré dir si ho es o no ho es.

ESCENA VI

EL SERVIDOR AMB ELS OUS, I ELS CITATS

CAVALLER (*al servidor*). — Una copeta al marquès.

MARQUÈS. — No tant petita la copeta. El Borgonya no es un licor. Per judicar-ne cal beure-n bastant.

SERVIDOR. — Els ous. (*Vol posar-los a taula.*)

CAVALLER. — No vui res més.

MARQUÈS. — Quin menjar es aquest?

CAVALLER. — Ous.

MARQUÈS. — No m'agraden. (*El servidor els retira.*)

MIRANDOLINA. — Senyor marquès, am permis del senyor cavaller, tasti aquest requisit que jo mateixa he fet.

MARQUÈS. — Prou. Ei! Una cadira. (*El servidor li porta una cadira i posa'l got sobre la safateta.*) Una forquilla.

CAVALLER. — Apa, porta-li un cobert. (*El servidor el va a buscar.*)

MIRANDOLINA. — Senyor cavaller, ara m trobo millor. Me n'aniré.

MARQUÈS. — Feu-me l favor, quedeu's encara una mica.

MIRANDOLINA. — Senyor, es que haig d'atendre a les meves obligacions; i, per altra part, el senyor cavaller...

MARQUÈS (*al cavaller*). — Permeteu que ella s quedi encara una mica?

CAVALLER. — Per què voleu que s quedi?

MARQUÈS. — Us vui fer servir una copeta de vi de Xipre, que en tota la vostra vida no n'heu tastat d'igual. I m'agradaria que la Mirandolina també l tastés i que m digués el seu parer.

- CAVALLER (*a la Mirandolina*). — Vaja, per complaure l senyor marquès, quedeu-vos.
- MIRANDOLINA. — El senyor marquès ja m dispensarà.
- MARQUÈS. — No l voleu tastar?
- MIRANDOLINA. — Un altre dia, excelencia.
- CAVALLER. — Bah, bah, quedeu-vos.
- MIRANDOLINA (*al cavaller*). — M'ho mana?
- CAVALLER. — Us dic que us quedeu.
- MIRANDOLINA. — Molt bé diu, senyor. (*Seu.*)
- CAVALLER (*entre si*). — Se va lligant am mi cada vegada més.
- MARQUÈS (*menjant*). — Quin parament de taula! Quina salsa! Quina olor! Quin sabor!
- CAVALLER (*baix, a la Mirandolina*). — El marquès agafarà gelosia perquè esteu al costat meu.
- MIRANDOLINA (*baix, al cavaller*). — Tant me l'estimo cuit com cru.
- CAVALLER (*baix, a la Mirandolina*). — També sou enemiga dels homes, vós?
- MIRANDOLINA (*baix, al cavaller*). — Com vostè ho es de les dones.
- CAVALLER (*baix, a la Mirandolina*). — Aquestes meves enemigues se van venjant de mi.
- MIRANDOLINA (*baix, al cavaller*). — Com diu, senyor?
- CAVALLER (*baix, a la Mirandolina*). — Ah! Pilleta! Ja veureu vós mateixa...
- MARQUÈS. — Amic meu, a la vostra salut. (*Beu el vi de Borgonya.*)
- CAVALLER. — I bé? Com el trobeu?

MARQUÈS. — Perdoneu que us digui que no val re. Ja veureu el meu vi de Xipre.

CAVALLER. — Però, ont es aquest vi de Xipre?

MARQUÈS. — El tinc aquí; l'he portat am mi; vui que l saboregeu. Bah! Es d'aquest: aquí l teniu. (*Se treu de la butxaca una ampolla molt petita.*)

MIRANDOLINA. — Per lo que veig, senyor marquès, la vostra excelencia no vol que l seu vi li pugui al cap.

MARQUÈS. — Això? Se beu a gotes, com l'aigua de melissa. (*Al servidor.*) Ei! Les copetes. (*Destapa l'ampolla.*)

(*El servidor porta copes pera l vi de Xipre.*)

MARQUÈS. — Oh! Són massa grans. No n teniu de més petites? (*Tapa l'ampolla am la mà.*)

CAVALLER (*al servidor*). — Porta les de licor.

MIRANDOLINA. — Jo crec que n'hi hauria prou olorant-lo.

MARQUÈS. — Ui! Que exquisit! (*Olorant-lo.*) Té una flaira que aconsola.

(*El servidor porta tres copetes sobre una safata. El marquès aboca a poc a poc i no omple les copetes; després n'ofereix una al cavaller, una altra a la Mirandolina, quedant-se l'altra, tapant bé l'ampolla.*)

MARQUÈS. — Quin nectar! Quina ambrosia! Quin mannà destilat! (*Bevent.*)

CAVALLER (*baix, a la Mirandolina*). — Que men dieu d'aquesta porqueria?

MIRANDOLINA (*baix, al cavaller*). — Escorrialles d'ampolles.

MARQUÈS (*al cavaller*). — Ah! Què us-e sembla?

CAVALLER. — Bò, deliciós.

MARQUÈS. — I vós, Mirandolina, us agrada?

MIRANDOLINA. — En quant a mi, senyor, no puc dissimular: no m'agrada: el trobo dolent, i no puc dir que sigui bo. Alabo qui sab fingir. Però qui sab fingir en una cosa, sabrà fingir també en una altra.

CAVALLER (*apart*). — Aquesta m dóna una lliçó. No comprenc el per què.

MARQUÈS. — Mirandolina, vós, en aquesta mena de vins, no hi enteneu. Sou de playyer. Verdaderament el mocador que us he donat l'haveu sabut apreciar i us ha agradat, però lo que es en el vi de Xipre no hi enteneu. (*Acaba de beure.*)

MIRANDOLINA (*al cavaller, en veu baixa*). — Sen com se gloriá de lo que dóna?

CAVALLER (*a la Mirandolina, baix*). — Jo ! fóra pas així.

MIRANDOLINA (*al cavaller, en veu baixa*). — Sí, la gloria de vostè consisteix en despreciar les dònes.

CAVALLER (*a la Mirandolina, en veu baixa*). — I la vostra en conquistar tots els homes.

MIRANDOLINA (*am manyagueria al cavaller, en veu baixa*). — Tots no.

CAVALLER (*amb un xic d'apassionament, a la Mirandolina, en veu baixa*). — Sí, tots.

MARQUÈS. — Ei! Tres copetes nêtes. (*Al servidor, el qual les porta sobre una safata.*)

MIRANDOLINA. — Lo que es jo no n vui més.

- MARQUÈS. — No, no, si no són per vós. (*Posa l vi de Xipre en tres copetes.*) Bon home, am permís del vostre senyor, aneu a la cambra del comte d'Albaflorida i dieu-li, de part meva, fort, que tot-hom ho senti, que li prego que tasti un xic del meu vi de Xipre.
- SERVIDOR. — Serà servit. (*Apart*) No hi ha perill que li pugí al cap. (*Sen va.*)
- CAVALLER. — Marquès, vós sou molt esplendí.
- MARQUÈS. — Jo? Demaneu-ho a la Mirandolina.
- MIRANDOLINA. — Oh, certament!
- MARQUÈS (*a la Mirandolina*). — L'ha vist el mocador el cavaller?
- MIRANDOLINA. — Encara no l'ha vist.
- MARQUÈS (*al cavaller*). — Ja l veureu. Aquesta mica de balsem el salvaré per aquest vespre. (*Torna a desar l'ampolla, ont hi queda un través de dit de vi.*)
- MIRANDOLINA. — Tingui compte que no li faci mal, senyor marquès.
- MARQUÈS (*a la Mirandolina*). — Ja! Sabeu què m fa mal?
- MIRANDOLINA. — Què?
- MARQUÈS. — Els vostres ulls bonics.
- MIRANDOLINA. — De debò?
- MARQUÈS. — Cavaller, estic enamorat perdudament d'aquesta.
- CAVALLER. — Me sab greu.
- MARQUÈS. — Vós no heveu sentit mai amor per les dones. Oh! Si sabessiu quin fer hi fa, me compadirieu.
- CAVALLER. — Oh! Ja us compadeixo.

MARQUÈS. — I soc gelós com un animal. La deixo estar al costat vostre perquè sé qui sou: altrament no ho permetria per res del món.

CAVALLER (*apart*). — Aquest home ja comença a empipar-me.

ESCENA VII

EL SERVIDOR AMB UNA AMPOLLA SOBRE D'UNA
SAFATA, I ELS CITATS

SERVIDOR (*al marquès*). — El senyor comte dóna les gracies a la vostra excelencia i li envia una ampolla de vi de Canaries.

MARQUÈS. — Ho, ho! Es capaç de voler comparar el seu vi de Canaries amb el meu vi de Xipre? Veiam. Pobre home! Es una porqueria: ho conec am l'olor. (*S'alça, tenint l'ampolla a la mà.*)

CAVALLER (*al Marquès*). — De primer tasteu-lo.

MARQUÈS. — No l vui tastar. Això es una impertinencia que m fa l comte, igual que tantes altres. Sempre vol ser més que jo. Me vol rebaixar, me vol provocar, per fer-me fer bestieses. Però, com hi ha Déu, en faré una que valdrà per cent. Mirandolina, si no l treieu de casa, succeiran coses grosses; sí: succeiran coses grosses. Aquest

home es un temerari. Jo soc qui soc, i no vui sofrir tals afronts. (*Sen va i s'emporta l'ampolla.*)

ESCENA VIII

EL CAVALLER, LA MIRANDOLINA I EL SERVIDOR

CAVALLER. — El pobre marquès es boig.

MIRANDOLINA. — Per si de cas la bilis li feia mal, se n'ha emportat l'ampolla per tornar-se.

CAVALLER. — Us dic que es boig. I vós li heu fet tornar.

MIRANDOLINA. — Jo soc d'aquelles que fan tornar boigs els homes?

CAVALLER (*am neguit*). — Sí, vós sou...

MIRANDOLINA. — Senyor cavaller, amb el seu permís... (*S'aixeca.*)

CAVALLER. — Atureu-vos.

MIRANDOLINA (*caminant*). — Perdoni: jo no faig tornar boig a ningú.

CAVALLER. — Escolteu-me. (*S'aixeca, però sense moure-s de taula.*)

MIRANDOLINA. — Perdoni.

CAVALLER (*amb imperi*). — Us dic que us deatureu.

MIRANDOLINA (*amb altivesa, tombant-se*). — Que pretén de mi?

CAVALLER. — No re. (*Se sofoca.*) Bevem una altra copa de Borgonya.

MIRANDOLINA. — Sí, senyor, però depressa, depressa, que me n'haig d'anar.

CAVALLER. — Seieu.

MIRANDOLINA. — Dreta, dreta.

CAVALLER. — Teniu. (*Am dolcesa li dóna la copa.*)

MIRANDOLINA. — Faig un brindis i men vaig tot seguit. Un brindis que m'ha ensenyat la meva avia.

Visca Bacus i visca l'amor!

L'un i l'altre ns aconsolen.

La un passa per la gola,

l'altre va dels ulls al cor.

Bec el vi, i amb els ulls...

faig lo mateix que feu vós. (*Sen va.*)

ESCENA IX

EL CAVALLER I EL SERVIDOR

CAVALLER. — Divinament! Veniu-me aquí. Sentiu? Ah, pilleta! S'ha escapat. S'ha escapat, deixant-me cent dimonis que m'a-tormenten.

SERVIDOR (*al cavaller*). — Vol que serveixi la fruita?

CAVALLER. — Vés-ten al dimoni tu també! (*El servidor sen va.*) «Bec el vi, i amb els ulls

faig lo mateix que feu vós?» Quin brindis misteriós es aquest? Ah, malehida, te coneix! Me vols abatre, me vols assassinar. Però ho fa am tanta gracia! Però sab insinuar-se tant bé! Dimoniet, dimoniet, encara acabaras per trastocar-me? No, no: me n'aniré a Liorna. An aquesta no la vui veure més. Que no m vingui més al darrera. Malehides dònesh! Ont hi hagi dònesh, ho juro, no m'hi pendran per altre! (*Sen. va.*)

ESCENA X

Cambra del comte

EL COMTE D'ALBAFLORIDA, L'HORTENSIA
I LA DEJANIRA

COMTE. — El marquès de Fontrovellada es un tipo curiosissim. Es noble de naixença, no s pot negar; però entre son pare i ell s'ho han fet malver tot, i ara com ara apenes té per viure. I, am tot i amb això, encara vol fer l'esplendid.

HORTENSIA. — Se veu que voldria fer l'esplendid, però no té.

DEJANIRA. — L'home dóna poc perquè no pot, però vol que tot-hom ho sapiga.

COMTE. — Aquest fóra un personatge bonic per una de les vostres comedies.

HORTENSIA. — Espero que arribi la companyia i que comencem a fer funció, i podria ser que ns el rifessim aquest personatge.

DEJANIRA. — Tenim actors que per imitar els caracters són fets a posta.

COMTE. — Però si voleu fer-lo sortir en escena, caldrà que continueu fent veure que sou dames.

HORTENSIA. — Jo ja ho faré; però la Dejanira desseguida ensenya l'orella.

DEJANIRA. — No m puc tenir el riure quan trobo algun beneit que m pren per una senyora.

COMTE. — Am mi haveu fet bé de descobrir-vos. D'aquesta manera m doneu camp per fer alguna cosa en benefici vostre.

HORTENSIA. — El senyor comte serà l nostre protector.

DEJANIRA. — Som amigues: disfrutarem totes dugues dels seus favors.

COMTE. — Jo us diré. Us parlaré am franquesa. Us serviré on pugui fer-ho, però tinc un cert compromís que no m permetrà freqüentar la vostra casa.

HORTENSIA. — Té alguna amoreta l senyor comte?

COMTE. — Sí, us ho diré en confiança: la mestressa de la casa.

HORTENSIA. — Com hi ha món! Verdaderament una gran senyora! No puc comprendre, senyor comte, que perdi l temps amb una dispesera!

DEJANIRA. — Seria menos mal que s complagués en emplear les seves fineses amb una comica.

COMTE. — Fer-vos l'amor a vosaltres, si val a dir la veritat, m'agrada poc: tant aviat hi sou, com no hi sou.

HORTENSIA. — Si així es millor, senyor! D'aquesta manera les amistats no s'exteriorisen i els homes no s'arruinen.

COMTE. — Tant se val, però jo estic compromès: l'estimo i no la vui disgustar.

DEJANIRA. — Però, què hi trobeu de bo en aquesta dòna?

COMTE. — Oh! Una cosa extraordinaria!

HORTENSIA (*a la Dejanira*). — Ja, ja! Es maqueta, vermelleta... (*Fa senyal de que s pinta.*)

COMTE. — Té molt talent.

DEJANIRA. — I, en materia de talent, la voleu comparar am nosaltres?

COMTE. — Bé, bé. Siga com vulga, la Mirandolina m'agrada, i, si voleu la meva amistat, "haveu de dir-ne bé, altrament feu compte de no haver-me conegut mai.

HORTENSIA. — Oh, senyor comte, el meu parer es que la Mirandolina es una Venus.

DEJANIRA. — Sí, sí, es veritat. Té talent, parla bé.

COMTE. — Ara m doneu pel gust.

HORTENSIA. — Si no vol res més, serà servit.

COMTE. — Oh! Haveu vist aquell que ha passat per la sala?

HORTENSIA. — L'he vist. (*Observant dintre l'es-cena.*)

COMTE. — Aquell es un altre personatge de comedia.

HORTENSIA. — De quin genre?

COMTE. — Es un que no pot veure les dònesh.

DEJANIRA. — Quin ximple!

HORTENSIA. — Deu tenir algun mal record d'alguna dòna.

COMTE. — Que es cas! Si no ha estat mai enamorat! No ha volgut mai tractar am dònesh. Les desprecia totes, i basta dir que desprecia adhuc la Mirandolina.

HORTENSIA. — Ai, pobret! Si jo m'hi posava, faig posta que li faria canviar d'opinió.

DEJANIRA. — Vaia una gran cosa! D'aquesta empresa adhuc jo me n'encarregaria.

COMTE. — Escolteu, amigues. Així no més que de per riure. Si us passa pel cap d'enamorar-lo, paraula que us faig un bon regal.

HORTENSIA. — Jo no vui cap recompensa per això: ho faré per divertiment meu.

DEJANIRA. — Si l senyor comte vol fer alguna finesa am nosaltres, no ho ha de fer per això. Fins que arribin els nostres companys ens divertirem un xic.

COMTE. — Dubto molt que n pogueu treure re.

HORTENSIA. — El senyor comte ns té en molt poca cosa.

DEJANIRA. — No som aixerides com la Mirandolina, però al cap-d'avall tenim una mica de món.

COMTE. — Voleu que l fem cridar?

HORTENSIA. — Faci com vulgui.

COMTE. — Ei? Qui ha aquí?

ESCENA XI

EL SERVIDOR DEL COMTE I ELS MENTATS

COMTE (*al servidor*). — Digues al Cavaller de Ribalta que faci l favor d'arribar-se fins aquí, que m convé parlar-hi.

SERVIDOR. — En la seva cambra sé que no hi es.

COMTE. — L'he vist passar cap a la cuina. Ja el trobaras.

SERVIDOR. — Tot seguit. (*Sen va.*)

COMTE (*apart*). — Que deu haver anat a fer cap a la cuina? M'hi jugaria l coll que ha anat a moure xivarri a la Mirandolina perquè li ha donat mal menjar.

HORTENSIA. — Senyor comte, jo havia demanat al senyor marquès que m fes venir el seu sabater, però tinc por que no l veuré.

COMTE. — No us amoineu: us enviaré l meu.

DEJANIRA. — A mi l senyor marquès m'ha promès un mocador. Ja, ja! Ara mateix me l'està portant!

COMTE. — No us faltaran mocadors.

DEJANIRA. — Es que n necessito de debò.

COMTE. — Si aquest us agrada, en podeu disposar. Es nèt. (*Li ofereix el seu de seda.*)

- DEJANIRA. — Agraïdissima a les seves fineses.
- COMTE. — Oh! Vet-aquí l cavaller. Serà millor que seguïu fent el paper de dames, per poder-lo obligar millor a escoltar-vos per cortesia. Retireu-vos una mica endarrera; que, si us veu, fuig.
- HORTENSIA. — Com se diu?
- COMTE. — El cavaller de Ribalta. Es toscà.
- DEJANIRA. — Es casat?
- COMTE. — No pot veure les dones.
- HORTENSIA (*retirant-se*). — Es ric?
- COMTE. — Sí, molt.
- DEJANIRA (*retirant-se*). — I generós?
- COMTE. — Sí. Més aviat.
- DEJANIRA. — Que vingui, que vingui. (*Se retira.*)
- HORTENSIA. — Temps hi hagi, i no dubti que n sortirem. (*Se retira.*)

ESCENA XII

EL CAVALLER I ELS MENTATS

- CAVALLER. — Comte, sou vós? Què voleu de mi?
- COMTE. — Sí, soc jo, que m'he pres la llibertat de fer-vos cridar.
- CAVALLER. — En què puc servir-vos?
- COMTE. — Aquestes dugues dames us necessiten.

(*Li senyala les dugues dònnes, les quals tot seguit s'avancen.*)

CAVALLER. — Despatxeu, que jo no tinc temps d'entretenir-me.

HORTENSIA. — Senyor cavaller, me sabia greu que s molestés.

DEJANIRA. — Una paraula, per favor, senyor cavaller.

CAVALLER. — Senyores meves, us suplico que m perdoneu: tinc un assumpte urgent.

HORTENSIA. — En dugues paraules estarem llestos.

DEJANIRA. — Dugues paraules, i no més, senyor.

CAVALLER (*apart*). — Malehit comte!

COMTE. — Car amic, dugues dames que supliquen, la bona educació exigeix que se les escolti.

CAVALLER (*a les dònnes, am serietat*). — Perdoneu. En què us puc servir?

HORTENSIA. — No sou toscà vós, senyor?

CAVALLER. — Sí, senyora.

DEJANIRA. — Deveu tenir amics a Florença?

CAVALLER. — Hi tinc amics i hi tinc parents.

DEJANIRA (*a l'Hortensia*). — Heu de saber, senyor... Amiga meva, comenceu a dir vós.

HORTENSIA. — Jo li diré, senyor cavaller... Sapiga que una certa casualitat...

CAVALLER. — Diguin, diguin, senyores: facin-me l favor, que tinc un assumpte que porta pressa.

COMTE. — Bé, bé: ja comprenc que la meva

presencia us encongeix. Ja podeu parlar amb llibertat al cavaller, que jo us deixo.
(*Anant-sen.*)

CAVALLER. — No, amic meu, quedeu-vos. Escolteu.

COMTE. — Sé lo que m toca fer. Servidor de vostè. (*Sen va.*)

ESCENA XIII

L'HORTENSIA, LA DEJANIRA I EL CAVALLER

HORTENSIA. — Faci l favor: seiem-hi.

CAVALLER. — Perdoni, no tinc ganes de seure.

DEJANIRA. — Tant poc complacent am les senyores?

CAVALLER. — Facin el favor de dir-me què volen.

HORTENSIA. — Tenim necessitat del vostre auxili, de la vostra protecció, de la vostra bondades.

CAVALLER. — Què us passa?

DEJANIRA. — Els nostres marits ens han abandonat.

CAVALLER. — Abandonades? Com s'entén això! Dugues dames abandonades? (*Amb altive-sa.*) Qui són els vostres marits?

DEJANIRA (*a l'Hortensia*). — Amiga meva, no vaig prou segura.

HORTENSIA (*apart*). — Es tant endimoniât aquest home, que jo també hi perdo l'esma.

CAVALLER (*en acte d'anar-sen*). — Senyores, tinc el gust de saludar-les.

HORTENSIA. — Com! Així ns tracteu!

DEJANIRA. — Un cavaller tracta així?

CAVALLER. — Perdoneu-me. No m'agraden embolics. Se tracta de dugues dames abandonades pels seus marits. Això pot portar molts compromisos; jo no soc bo per aquestes coses; no m'agrada ficar-me en les coses dels altres. Amb això, dames respectabilíssimes, de mi no us en refieu per re.

HORTENSIA. — Bé, vaja: no amoinem més el nostre amabilíssim cavaller.

DEJANIRA. — Sí: parlem-li am franquesa.

CAVALLER. — I ara! Què vol dir aquest cambi de llenguatge.

HORTENSIA. — Nosaltres no som dames.

CAVALLER. — No?

DEJANIRA. — El senyor comte ha volgut fer-vos una broma.

CAVALLER. — Essent així, la broma ja es feta. Estiguin bonetes. (*Sen vol anar.*)

HORTENSIA. — Atureu-vos un moment.

CAVALLER. — Què voleu?

DEJANIRA. — Digneu-vos concedir-nos un moment més de la vostra amable conversa.

CAVALLER. — Tinc feina. No puc entretenir-me.

HORTENSIA. — No tingueu por, que no us hem pas de menjar, perxò.

- DEJANIRA. — La vostra reputació quedarà intacta.
- HORTENSIA. — Ja sabem que no podeu veure les dònnes.
- CAVALLER. — Si ho sabeu, me n'alegro. Passar-ho bé. (*Sen vol anar.*)
- HORTENSIA. — Però, feu el favor d'escoltar: nosaltres no som dònnes que us poguem portar cap amoïno.
- CAVALLER. — Qui sou?
- HORTENSIA. — Dieu-ho vós, Dejanira.
- DEJANIRA. — També li podeu dir vós.
- CAVALLER. — Apa, apa, qui sou?
- HORTENSIA. — Som dugues comediantes.
- CAVALLER. — Dugues comediantes! Parleu, parleu, que ja no m'heu por. Precisament estic molt previngut en favor del vostre art.
- HORTENSIA. — Què vol dir? Expliqueu-vos, si us plau.
- CAVALLER. — Sé que fingiu en escena i fóra d'escena, i amb aquesta prevenció no tinc por de vosaltres.
- DEJANIRA. — Senyor, fóra d'escena jo no sé fingir.
- CAVALLER (*a la Dejanira*). — Com se diu vostè? La senyora Franca?
- DEJANIRA. — Jo m'estic...
- CAVALLER (*a l'Hortensia*). — Es vostè la senyora Bona Pasta?
- HORTENSIA. — Estimat senyor cavaller...
- DEJANIRA (*a l'Hortensia*). — U! Com se diverteix burlant-se de nosaltres!

HORTENSIA. — Jo no soc...

CAVALLER (*a la Dejanira*). — Vostè, senyora meva, no s fa am beneits, oi?

DEJANIRA. — No soc d'aquelles...

CAVALLER. — Jo també l parlo l llenguatge d'entre bastidors.

HORTENSIA. — Oh estimat senyor cavaller!

(*Vol agafar-lo pel braç.*)

CAVALLER. — A baix les potetes. (*Pegant-li suaument en les mans.*)

HORTENSIA. — Dimoni! Aquest home té més de crac que no pas de cavaller.

CAVALLER. — Crac vol dir pagès. Us he entès perfectament. Ara us diré que sou un parell d'impertinentes.

DEJANIRA. — A mi dir-me això?

HORTENSIA. — A una dòna de la meva classe?

CAVALLER (*a l'Hortensia*). — Fa goig aquesta fila emblanquinada.

HORTENSIA (*apart*). — Ase!

CAVALLER (*a la Dejanira*). — Fa goig aquest tupè postiç!

DEJANIRA (*apart*). — Malehit sigues! (*Sen va.*)

ESCENA XIV

EL CAVALLER DE RIBALTA, I DESPRÉS EL SEU
SERVIDOR

CAVALLER. — He trobat la manera de fer-les

marxar. Que s pensaven aquest parell? Fer-me caure a la ratera? Tontes, més que tontes! Ara que sen vagin a trobar el comte i que li expliquin aquesta escena tant bona. Si s'hagués tractat de dugues senyores, me n'hauria apartat sense agraviar-les; però, sent qui són, he aprofitat l'ocasió: trepitjar les dònnes es lo que m'agrada més del món. No he pogut trepitjar la Mirandolina. Ella m'ha vençut am tanta amabilitat, que gaire bé m trobo obligat a estimar-la. Però es dòna: no men vui fiar. Men vaig, men vaig. Demà mateix marxaré. Però si espero fins a demà, si aquesta nit vinc a dormir aquí, qui m'assegura que la Mirandolina no acabi per fer-me caure? (*Pensa.*) Sí: prenguem una resolució viril.

SERVIDOR. — Senyor.

CAVALLER. — Què vols?

SERVIDOR. — El senyor marquès es a la seva cambra, que l'espera, perquè voldria parlar-li.

CAVALLER. — Què vol aquest ximple? De diners no men treurà cap més. Que s'esperí, i quan estarà cansat d'esperar se n'anirà. Vés a trobar el cambrer de la casa de dispeses i diga-li que tot seguit porti l meu compte.

SERVIDOR (*en acte de sortir*). — Molt bé diu.

CAVALLER. — Escolta. Fes per manera que d'aquí a dugues hores estiguin a punt els baguls.

- SERVIDOR. — Que vol marxar, pot-ser?
- CAVALLER. — Sí: porta-m aquí l'espasa i el barret, sense que se n'adoni l marquè.
- SERVIDOR. — Però si m veu fer els baguls?
- CAVALLER. — Que pensi lo que vulgui. M'has entès?
- SERVIDOR (*apart*). — Me sab greu de marxar per mor de la Mirandolina. (*Sen va.*)
- CAVALLER. — La veritat, sento, tot anant-men d'aquí, una displicencia nova, que no he experimentat mai. Fóra molt pitjor per mi si m'hi quedés. Me convé marxar com més aviat millor. Sí, dònes, sí: sempre més diré mal de vosaltres; sí: vosaltres ens feu mal, adhuc quan ens voleu fer bé.

ESCENA XV

EN FABRICI I EL CITAT

- FABRICI. — Es veritat, senyor, que vol el compte?
- CAVALLER. — Sí. L'heu portat?
- FABRICI. — Ara l'està fent la mestressa.
- CAVALLER. — Ella fa ls comptes?
- FABRICI. — Ella sempre. Adhuc quan vivia son pare. Escriu, i sab de comptes millor que cap dependent de comerç.
- CAVALLER (*apart*). — Quina dòna més especial es aquesta!

FABRICI. — Tant aviat sen vol anar?

CAVALLER. — Sí: els meus negocis ho exigeixen.

FABRICI. — Ja m farà l favor de recordar-se del cambrer.

CAVALLER. — Porteu el compte, i jo ja sé lo que tinc de fer.

FABRICI. — El vol aquí el compte?

CAVALLER. — El vui aquí. A la meva habitació, ara com ara, no hi vaig pas.

FABRICI. — Fa bé: a la seva habitació hi ha aquell senyor marquès tant empipador. Poca solta! Fa l'amor a la mestressa; però se les haurà d'espinyar. La Mirandolina s'ha de casar am mi.

CAVALLER (*alterat*). — El comptel

FABRICI. — Tot seguit l'hi porto. (*Sen va.*)

ESCENA XVI

EL CAVALLER DE RIBALTA, SOL

CAVALLER. — Tot-hom està enamorat de la Mirandolina aquí. No m'extranya gens que jo també comencés a sentir amor per ella. Me n'aniré, me n'aniré: triomfaré d'aquesta força desconeguda. I ara? La Mirandolina aquí? Què deu voler de mi? Té un paper a la mà. Me deu portar el

compte. Què haig de fer? Caldrà resistir aquesta ultima embestida. De totes maneres, d'aquí a dugues hores marxo.

ESCENA XVII

LA MIRANDOLINA, AMB UN PAPER A LA MÀ,
I EL CITAT

- MIRANDOLINA (*tristament*). — Senyor.
- CAVALLER. — Què hi ha, Mirandolina?
- MIRANDOLINA (*desde l fons*). — Perdoni.
- CAVALLER. — Passeu endavant.
- MIRANDOLINA (*tristament*). — Ha demanat el seu compte. Si es servit.
- CAVALLER. — Deu-mel, si us plau.
- MIRANDOLINA. — Tingui. (*S'aixuga ls ulls amb el davantal, tot donant-li l compte.*)
- CAVALLER. — Què teniu? Ploreu?
- MIRANDOLINA. — No re, senyor: m'ha anat fum als ulls.
- CAVALLER. — Fum als ulls? Prou, prou... Quan puja l compte? (*Llegeix.*) Tres lliures i vuit sous? Quatre dies d'estada am tant bon tracte, i no més que això?
- MIRANDOLINA. — Es lo que puja el seu compte.
- CAVALLER. — I els dos plats apart que m'haveu dut aquest dematí, no hi són en el compte?
- MIRANDOLINA. — Perdoni. Lo que jo dono no ho poso en compte.

CAVALLER. — Mels feu francs?

MIRANDOLINA. — Perdoni la llibertat. Accepti-ho com una prova de... (*Se tapa la cara com si plorés.*)

CAVALLER. — I ara! Què teniu?

MIRANDOLINA. — No sé si es el fum o un refredat d'ulls.

CAVALLER. — No voldria que havessiu patit cuinant per mi aquells dos menjars deliciosos.

MIRANDOLINA. — Si fos per això, ho sofriria... am gust... (*Fa veure que s'aguanta l plor.*)

CAVALLER (*apart*). — Hè, hè, si no men vaig! (*Alt.*) Vaja, teniu. Això són dugues dobletes. Disfruteu-les a la meva salut... i tingueu llastima de mi... (*S'atorrolla.*)

MIRANDOLINA (*sense parlar, cau com desmaiada a sobre d'una cadira.*)

CAVALLER. — Mirandolina. Ara sí que l'hem feta bona! Mirandolina. S'ha desmaiada. Si estés enamorada de mi? Però, tant aviat? I per què no! Noestic jo enamorat d'ella? Estimada Mirandolina... Jo dir estimada a una dòna? Però s'ha desmaiada per mi! Oh, que n'ets de bonica! Si tingués alguna cosa per poder-la retornar! Com que no m faig am dònes, no porto cap aigua d'olor, cap ampolleta. Ei! Qui hi ha per aquí? Hi ha ningú? Cuiteu... Hi aniré jo mateix. Pobreta! Beneita sigues! (*Sen va i després torna.*)

MIRANDOLINA. — Ara sí que ha caigut del tot!

Tenim moltes armes per triomfar dels homes. Però quan són toçuts, el cop de gràcia seguríssim es un desmai. Torna, torna. (*Se posa com abans.*)

CAVALLER (*amb un got d'aigua*). — Ja soc aquí. I encara no ha tornat en sí? Ah! Certament, aquesta m'estima. Esquitxant-li aigua a la cara, pot-ser se retornarà. (*L'hi esquitxa i ella s va movent.*) Coratge, coratge. Soc aquí, estimada meva. No me n'aniré, per ara.

ESCENA XVIII

EL SERVIDOR, AM L'ESPASA I ÈL BARRET, I ELS
CITATS

SERVIDOR (*al cavaller*). — Aquí té l'espasa i el barret.

CAVALLER (*al servidor*). — Vés-ten.

SERVIDOR. — Els baguls...

CAVALLER. — Vés-ten depressa, malehit!

SERVIDOR. — Mirandolina.

CAVALLER. — Vés-ten, o sinó t bado l cap. (*L'amenaça amb el got. El servidor sen va.*) I encara no s retorna? El front li sua. Vaja, estimada Mirandolina, tingueu coratge, obriu els ulls. Parleu-me am tota llibertat.

ESCENA XIX

EL MARQUÈS, EL COMTE I ELS CITATS

MARQUÈS. — Cavaller...

COMTE. — Amic meu...

CAVALLER (*apart*). — Malehits siguin!MARQUÈS. — Mirandolina! (*Comença a enfadar-se.*)MIRANDOLINA (*alçant-se*). — Ai de mi!

MARQUÈS. — Jo l'he feta retornar.

COMTE. — Me n'alegro, senyor cavaller.

MARQUÈS. — Molt bé per aquest senyor, que no pot veure les dones.

CAVALLER. — Quina impertinència!

COMTE. — Heu caigut?

CAVALLER. — Aneu's-en al diable tots plegats!
(*Tira a terra l got i el trenca en direcció del comte i del marquès, i sen va precipitadament.*)COMTE. — El cavaller s'ha tornat boig. (*Sen va.*)MIRANDOLINA. — Ja es cosa feta. El seu cor ja es tot ell una brasa de foc. Ja no m falta sinó, per completar la victòria, que l meu triomf se faci public, per vergonya dels homes presumptuosos i per honor del nostre sexe. (*Sen va.*)

TELÓ

ACTE TERCER

Cambra de Mirandolina, amb una taula i roba pera planxar.

ESCENA I

LA MIRANDOLINA, I DESPRÉS EN FABRICI

MIRANDOLINA. — Ara que m'hi divertit prou, es qüestió d'ocupar-me de les coses de casa. Planxaré aquesta roba blanca abans no sigui aixuta del tot. Ei, Fabrici!

FABRICI. — Senyora.

MIRANDOLINA. — Feu-me l favor: porteu-me una planxa calenta.

FABRICI (*emmurriat, en acte de marxar*). — Sí, senyora.

MIRANDOLINA. — Dispenseu, si us dono aquesta molestia.

FABRICI. — No res, senyora. Mentre mengi l

vostre pa, estic obligat a servir-vos. (*Sen vol anar.*)

MIRANDOLINA. — Espereu una mica. Heu de saber que no esteu obligat a servir-me en aquestes coses; però sé que per mi ho feu am gust, i jo... Prou, no dic res més.

FABRICI. — Si anés per mi, fóra capaç de portar l'aigua am les orelles; però veig que tot es temps perdut.

MIRANDOLINA. — Per què temps perdut? Que soc una malagrahida jo?

FABRICI. — Vós no feu cas dels homes pobres. I us agrada massa la noblesa.

MIRANDOLINA. — Ah ximplet! Si us ho poguéis dir tot! Apa, apa: aneu a buscar la planxa.

FABRICI. — Però si jo he vist amb els meus propis ulls...

MIRANDOLINA. — Veiam, poc xerrar. Porteu-me la planxa.

FABRICI (*caminant*). — Vaig, vaig, us serviré; però serà per poc temps.

MIRANDOLINA. — Amb aquests homes, com més s'hi fa, més s'hi perd. (*Fent veure que parla per ella, però volent esser sentida.*)

FABRICI (*am tendresa, tornant endarrera*). — Què haveu dit?

MIRANDOLINA. — Apa, apa, porteu-me aquesta planxa.

FABRICI. — Sí, ja us la porto. (*Apart.*) No n puc treure l'aigua clara. Tant aviat me fa un paper com un altre. No n puc treure l'aigua clara. (*Sen va.*)

ESCENA II

LA MIRANDOLINA,
I DESPRÉS EL SERVIDOR DEL CAVALLER

MIRANDOLINA. — Que n'es de beneit! M'ha de servir encara que no vulgui. El cas es que m' diverteixo fent fer als homes la meva voluntat. Aquell senyor cavaller tant espavilat i tant enemic de les dònnes, ara, si jo volgués, li faria fer qualsevol bestiesa.

SERVIDOR. — Senyora Mirandolina?

MIRANDOLINA. — Què desitgeu de mi?

SERVIDOR. — El meu senyor m'encarrega que la saludi, i me fa venir a veure com se troba.

MIRANDOLINA. — Dieu-li que m trobo perfectament.

SERVIDOR. — M'ha manat que li digués que begui una miqueta d'aquest licor de melissa, que li anirà molt bé. *(Li dona una ampolleta d'or.)*

MIRANDOLINA. — Es d'or aquesta ampolleta?

SERVIDOR. — Sí, senyora: es d'or, n'estic segur.

MIRANDOLINA. — Per què no m'ha dat d'aquest esperit de melissa quan m'ha vingut aquella basca tant forta?

SERVIDOR. — Es que llavors aquesta ampolleta ell no la tenia.

MIRANDOLINA. — I, ara, d'on l'ha tret?

SERVIDOR. — Escolteu. En confiança. M'ha fet anar ara mateix a buscar un argenter, l'ha comprada, i n'ha donat dotze dobles, i després m'ha fet anar a cà l'apotecari a comprar l'esperit de melissa

MIRANDOLINA. — Ha, ha, ha!

SERVIDOR. — Rieu?

MIRANDOLINA. — Ric perquè m'envieu la medicina quan el mal ja m'ha passat.

SERVIDOR. — Serà bo per una altra vegada.

MIRANDOLINA. — Bé, bé: en beuré una mica com preservatiu. (*Beu.*) Teniu: deu-li les gràcies de part meva. (*Li dona l'ampolla.*)

SERVIDOR. — Oh! L'ampolleta es vostra.

MIRANDOLINA. — Com s'entén meva?

SERVIDOR. — Sí. L'amo l'ha comprada expressament per vós.

MIRANDOLINA. — Expressament per mi?

SERVIDOR. — Per vós, però muixoní.

MIRANDOLINA. — Porteu-li l'ampolleta i dieu-li que moltes gràcies.

SERVIDOR. — Bé, vaja!

MIRANDOLINA. — Us dic que l'hi porteu, que no la vui.

SERVIDOR. — Li voleu fer aquest afront?

MIRANDOLINA. — Prou enraonar. Feu la vostra obligació. Teniu.

SERVIDOR. — Vós mateixa. L'hi portaré, doncs. (*Apart.*) Quina dòna! Refusa dotze dobles d'or! No he trobat mai una dòna semblant, i em costarà molt de trobar-ne una altra d'igual. (*Sen va.*)

ESCENA III

LA MIRANDOLINA, I DESPRÉS EN FABRICI

MIRANDOLINA. — Uil! Ara sí que es ben cuit, recuit i bescuit! Això sí: lo que he fet amb ell, no ho he fet per interès. Vui que confessi l poder de les dònes, sense que pugui dir que són interessades ni venals.

FABRICI (*tot estirat, am la planxa a la mà*). — Aquí té la planxa.

MIRANDOLINA. — Es ben calenta?

FABRICI. — Sí, senyora, ben calenta. Així m cremés jo!

MIRANDOLINA. — Per què? Què passa?

FABRICI. — Que aquell cavaller envia embaixades, envia presents. El seu criat m'ho ha dit.

MIRANDOLINA. — Sí, senyor: m'ha enviat un flasquet d'or, i jo l'hi he tornat.

FABRICI. — L'hi haveu tornat?

MIRANDOLINA. — Sí: pregunteu-ho al mateix criat.

FABRICI. — Per què l'hi haveu tornat?

MIRANDOLINA. — Perquè... en Fabrici... no digui... Prou: parlem d'una altra cosa.

FABRICI. — Mirandolina estimada, tingueu llastima de mi.

MIRANDOLINA. — Bé, vaja, aneu's-en, deixeu-me planxar en pau i tranquil·litat.

FABRICI. — No us faig pas nosa...

MIRANDOLINA.—Aneu a posar una altra planxa al foc i, quan sigui calenta, porteu-la.

FABRICI.—Sí, ja vaig. Creieu-me que si parlo...

MIRANDOLINA.—No dieu res més, que m feu posar de mal humor.

FABRICI.—Essent així, callo. (*Apart.*) Ella es un caparró una mica extrany; però, am tot i amb això, no m puc estar d'estimar-la. (*Sen va.*)

MIRANDOLINA.—Aquesta també es bona! Me faig un merit amb en Fabrici d'haver refusat l'ampolleta d'or del cavaller. D'això sen diu saber viure, saber fer les coses, saber-se aprofitar de tot, am certa gracia, am politica, i adhuc amb un si es no es de poca vergonya. En quant a esser aixerida, no vui que s digui que faig quedar malament al meu sexe.

ESCENA IV

EL CAVALLER DE RIBALTA I LA MENTADA

CAVALLER (*apart*).—Vet-ho-aquí. Jo no volia venir, i el dimoni m'hi ha arrocegat.

MIRANDOLINA (*apart*).—Ja es aquí. Ja es aquí. (*El veu de reull i segueix planxant.*)

CAVALLER.—Mirandolina?

MIRANDOLINA (*planxant*).—Oh, senyor cavaller! Servidora humilissima.

- CAVALLER. — Com esteu?
- MIRANDOLINA (*planxant, sense mirar-sel*). — Molt bé, gracies, per servir-lo.
- CAVALLER. — Tinc motius per queixar-me de vós.
- MIRANDOLINA (*mirant-sel una mica*). — Per què, senyor?
- CAVALLER. — Per què heu refusat una ampolla insignificant que us he enviat?
- MIRANDOLINA (*planxant*). — Què volia que n fes?
- CAVALLER. — Fer-la servir quan vingués el cas.
- MIRANDOLINA (*planxant*). — Gracies a Déu no soc perjudicada de basques... Avui m'ha succeït una cosa que no m'havia passat mai.
- CAVALLER. — Estimada Mirandolina... No voldria haver estat jo la causa d'aquell funest accident.
- MIRANDOLINA (*planxant*). — Doncs tinc molta por que precisament vostè no n'hagi estat la causa.
- CAVALLER (*am passió*). — Jo? De debò?
- MIRANDOLINA (*planxant am rabia*). — M'ha fet beure aquell malehit vi de Borgonya, i m'ha fet mal.
- CAVALLER (*mortificat*). — Com? Es possible?
- MIRANDOLINA (*planxant*). — No es altra cosa. A la seva cambra no hi torno a posar els peus.
- CAVALLER. — Ja us entenc. A la meua cambra no hi tornareu més? Comprenc el misteri. Sí, el comprenc. (*Amorós.*) I veniu-hi, estimada, que quedareu contenta.

MIRANDOLINA. — Aquesta planxa es poc calenta. Ei, Fabrici! (*Fort cap al fons.*) Si l'altra planxa es calenta, porteu-la.

CAVALLER. — Feu-me aquest favor: accepteu aquesta ampolleta.

MIRANDOLINA (*am menyspreu, planxant*). — La veritat, senyor cavaller, no n'accepto de presents.

CAVALLER. — Bé n'haveu acceptat del comte d'Albafloida.

MIRANDOLINA (*planxant*). — Per força. Per no disgustar-lo.

CAVALLER. — Ah! I a mi m'voleu fer aquest tort i disgustar-me?

MIRANDOLINA. — Què li fa a vostè que una dòna l'disgusti? De totes maneres les dònes tampoc les pot veure.

CAVALLER. — Ah, Mirandolina! Ara no ho puc dir així.

MIRANDOLINA. — Senyor cavaller, a quina hora entra la lluna nova?

CAVALLER. — El meu cambi no es llunatic. Això es un prodigi de la vostra bellesa, de la vostra gràcia.

MIRANDOLINA (*rient fort i planxant*). — Ha, ha, ha!

CAVALLER. — Us en rieu?

MIRANDOLINA. — No vol que rigui? Se burla de mi, i no vol que rigui?

CAVALLER. — Ah pilleta! Men burlo, eh? Apa, preneu aquest flasquet.

MIRANDOLINA (*planxant*). — Gràcies, gràcies.

CAVALLER. — Preneu-lo, o sinó m fareu enfadar.

MIRANDOLINA (*criant fort, am burla*). — Fabrici, la planxa!

CAVALLER (*alterat*). — El preneu o no l preneu?

MIRANDOLINA. — Quin genit, quin genit!
(*Agafa l flasquet, i am despreci l tira al paner de la roba blanca.*)

CAVALLER. — Així l feu anar?

MIRANDOLINA (*criant fort com abans*). — Fabrici!

ESCENA V

EN FABRICI AM LA PLANXA, I ELS CITATS

FABRICI. — Soc aquí. (*Veient el cavaller s'engelseix.*)

MIRANDOLINA (*agafant la planxa*). — Es ben calenta?

FABRICI (*fent mala cara*). — Si, senyora.

MIRANDOLINA (*an en Fabrici, am tendresa*). — Què teniu, que us trobo tot neguitós?

FABRICI. — No res, senyora, no res.

MIRANDOLINA (*com abans*). — No us trobeu bé?

FABRICI. — Deu-me l'altra planxa, si voleu, que la posaré al foc.

MIRANDOLINA (*com abans*). — La veritat, tinc por que no us trobeu gaire bé.

CAVALLER. — Apa, deu-li la planxa, i que sen vagi.

MIRANDOLINA (*al cavaller*). — L'hi porto afecte, sab. Es el meu cambrer de confiança.

CAVALLER (*posant-se frenetic, apart*). — No puc més.

MIRANDOLINA (*donant la planxa an en Fabrici*). — Teniu, estimat: poseu-la a escalfar.

FABRICI (*am tendresa*). — Senyora mestressa...

MIRANDOLINA (*fent-lo marxar*). — Apa, apa, cuiteu.

FABRICI (*apart*). — Això no es viure! Ara sí que no puc més! (*Sen va.*)

ESCENA VI

EL CAVALLER I LA MIRANDOLINA

CAVALLER. — Tanta amabilitat, senyora, amb el seu cambrer!

MIRANDOLINA. — I, ara, què vol dir amb això?

CAVALLER. — Se veu que n'esteu enamorada.

MIRANDOLINA (*planxant*). — Jo enamorada d'un cambrer? Sí que m fa força favor vostè! No tinc tant mal gust. Si volgués estimar, no emplearia l meu temps tant malament.

CAVALLER. — Si vós mereixerieu l'amor d'un rei!

- MIRANDOLINA (*planxant*). — Del rei d'espases o del rei de copes?
- CAVALLER. — Parlem am formalitat, Mirandolina, i deixem-nos de burles.
- MIRANDOLINA (*planxant*). — Parli, parli, que l'escolto.
- CAVALLER. — No podrieu per un moment deixar de planxar?
- MIRANDOLINA. — Oh! Perdoni. M'interessa enllestir aquesta roba per demà.
- CAVALLER. — Us interessa realment aquesta roba més que no pas jo?
- MIRANDOLINA. — Es clar.
- CAVALLER. — I encara ho confirmeu?
- MIRANDOLINA (*planxant*). — Ben cert. Perquè d'aquesta roba me n'haig de servir, i de vostè no n puc fer cabal per re.
- CAVALLER. — Al contrari, podeu disposar de mi am tota llibertat.
- MIRANDOLINA. — Cah! Si vostè no pot veure les dònes.
- CAVALLER. — No m'atormenteu més. Ja us ha-veu venjat prou. Us apreció a vós, apreció les dònes que se us assemblin, si es que n'hi ha. Us apreció, us estimo, i us demano pietat.
- MIRANDOLINA. — Sí, sí, això es un dir. (*Planxant depressa, deixa caure un manegut.*)
- CAVALLER (*cullint de terra l manegut i donant-l'hi*). — Creieu-me...
- MIRANDOLINA. — No s molesti.
- CAVALLER. — Mereixeu esser servida.

- MIRANDOLINA (*rient fort*). — Ha, ha, ha!
- CAVALLER. — Rieu?
- MIRANDOLINA. — Ric perquè s burla de mi.
- CAVALLER. — Mirandolina, no puc més.
- MIRANDOLINA. — Se troba malament?
- CAVALLER. — Sí: me sento defallir.
- MIRANDOLINA. — Aquí té la seva aigua de melissa. (*Li tira am despreci l flasquet.*)
- CAVALLER. — No m tracteu am tant rigor. Creieu-me, us estimo: us ho juro. (*Vol agafar-li la mà, i ella, am la planxa, el crema.*) Ai, ai!
- MIRANDOLINA. — Perdoni: no ho he fet expressament.
- CAVALLER. — Paciència! Això no es res. M'havéu fet una cremada més grossa que aquesta.
- MIRANDOLINA. — Aon, senyor?
- CAVALLER. — Al cor.
- MIRANDOLINA (*crida, rient*). — Fabrici!
- CAVALLER. — Per caritat, no l crideu aquell.
- MIRANDOLINA. — Es que necessito una altra planxa.
- CAVALLER. — Espereu... (*Apart.*) Però, no... (*Alt.*) Cridaré l meu criat.
- MIRANDOLINA. — Ep! Fabrici! (*Vol cridar en Fabrici.*)
- CAVALLER. — Com hi ha Déu, si ve aquell l'hi obro l cap!
- MIRANDOLINA. — Bé! Aquesta sí que es bona! No m puc servir dels meus criats?
- CAVALLER. — Crideu-ne un altre, que aquest no l puc veure.

- MIRANDOLINA. — Me sembla, senyor cavaller, que va una mica massa endavant. (*S'aparta de la taula am la planxa a la mà.*)
- CAVALLER. — Compadiu-me... Estic fòra de mi...
- MIRANDOLINA. — Aniré a la cuina jo mateixa, i estarà content.
- CAVALLER. — No, estimada: no us mogueu d'aquí.
- MIRANDOLINA (*passejant-se*). — Es ben curios això.
- CAVALLER (*anant-li al darrera*). — Compadiu-me.
- MIRANDOLINA (*passejant, apart*). — Me segueix comun gocet.
- CAVALLER. — Aquesta es la primera vegada que experimento lo que es amor.
- MIRANDOLINA (*caminant*). — Ningú mai m'ha governat.
- CAVALLER (*seguint-la*). — No m proposo pas governar-vos: us prego.
- MIRANDOLINA (*tombant-se amb alteresa*). — Què voleu de mi?
- CAVALLER. — Amor, compassió, pietat.
- MIRANDOLINA. — Un home que aquest dematí no podia veure les dònnes, ara demana amor i pietat? Que es cas, no pot ser, no l crec. (*Apart.*) Reventa, esclata, aprèn de despreciar les dònnes. (*Sen va.*)

ESCENA VII

EL CAVALLER, SOL

CAVALLER. — Oh! Malehit siga l'instant que he començat a mirar aquesta dòna! He caigut a la rateta, i ja no té remei.

ESCENA VIII

EL MARQUÈS I EL CITAT

MARQUÈS. — Cavaller, vós m'havau insultat.

CAVALLER. — Dissimuleu: va esser sense voler.

MARQUÈS. — Com s'entén això!

CAVALLER. — Al cap i a la fi la copa no us ha tocat.

MARQUÈS. — Una goteta d'aigua m'ha tacat el vestit.

CAVALLER. — Us torno a dir que dissimuleu.

MARQUÈS. — Això es una impertinencia.

CAVALLER. — No ho he fet expressament. Per tercer cop us dic que dissimuleu.

MARQUÈS. — Vui una satisfacció.

CAVALLER. — Si no admeteu les meves excuses, si voleu una satisfacció, aquí estic a les vostres ordres.

- MARQUÈS (*cambiant de to*). — Tinc por que aquesta taca no sen voldrà anar: això es lo que m posa furiós.
- CAVALLER (*amb ira*). — Quan un cavaller s'ex-cusa am vós, que preteneu més?
- MARQUÈS. — Si no ho heu fet am malicia, deixem-ho córrer.
- CAVALLER. — Us dic que estic disposat a dar-vos una satisfacció.
- MARQUÈS. — Anem, bah, no m parlem més.
- CAVALLER. — Mal cavaller!
- MARQUÈS. — Aquesta sí que es bona! A mi m'ha passat l'ira, i a vós ara us entra.
- CAVALLER. — Teniu sort que m'haveu trobat de bona lluna.
- MARQUÈS. — Us planyo: ja sé quin mal teniu.
- CAVALLER. — Jo no m'ocupo dels vostres assumptes.
- MARQUÈS. — Senyor enemic de les dònes, hi haveu caigut, eh?
- CAVALLER. — Jo? Com?
- MARQUÈS. — Sí: esteu enamorat.
- CAVALLER. — Que l dimoni se us emporti!
- MARQUÈS. — A què aprofita amagar-ho?
- CAVALLER. — Deixeu-me estar, que, com hi ha Déu, us en faré empenedir. (*Sen va.*)

ESCENA IX

EL MARQUÈS, SOL

MARQUÈS. — Està enamorat, sen dóna vergonya, i no voldria que se sabés. Però potser no vol que se sapiga perquè té por de mi: li deu fer engunia declarar-se rival meu. Me sab molt greu aquesta taca. Si sabés com treure-la... Aquestes dònes solen tenir terra de treure-la... Aquestes dònes solen tenir terra de treure-la. (*Furga en la taula i en el cove*). Es bonica aquesta ampolla! Serà d'or o de similor? Deu ser de similor: si fos d'or no la deixarien aquí. Si hi hagués aigua de colonia podria servir per treure aquesta taca. (*Destapa, olora i tasta.*) Es esperit de melissa. Tant se val: ja anirà bé. Deixa-m'ho provar.

ESCENA X

LA DEJANIRA I EL CITAT

DEJANIRA. — Senyor marquès, que fa aquí tot sol? No sel veu mai!

MARQUÈS. — Oh, senyora comtessa! Ara mateix venia per saludar-la.

- DEJANIRA. — Que estava fent?
- MARQUÈS. — Amb aquest esperit de melissa...
- DEJANIRA. — Oh! Perdoni: l'esperit de melissa no va bé: encara farà tornar la taca més grossa.
- MARQUÈS. — I, doncs, com ho tinc de fer?
- DEJANIRA. — Jo tinc un secret per treure taques.
- MARQUÈS. — Ja fareu el favor d'ensenyar-mel.
- DEJANIRA. — Am molt de gust. Si m doneu un escut us prometo que aquesta taca se n'anirà: ni menos se coneixerà ont era.
- MARQUÈS. — Se necessita un escut?
- DEJANIRA. — Sí, senyor. Que us sembla que es gastar-hi massa?
- MARQUÈS. — Valdrà més provar l'esperit de melissa.
- DEJANIRA. — Permeti-m: es bo aquest esperit?
- MARQUÈS. — Deliciós. Tasteu-lo. (*L'hi dóna el flasquet.*)
- DEJANIRA (*tastant-lo*). — Oh! Jo n sé fer de millor.
- MARQUÈS. — Sabeu fer licors?
- DEJANIRA. — Sí, senyor; devegades per entretenir-me una mica.
- MARQUÈS. — Brava damisela, brava! Així m'agrada!
- DEJANIRA. — Que es d'or aquesta ampolleta?
- MARQUÈS. — No ho veieu? Es or del bo. (*Apart.*) No sab distingir l'or del similor.
- DEJANIRA. — Es de vostè, senyor marquès?
- MARQUÈS. — Es meva, es vostra, si la voleu.

DEJANIRA. — Moltes gracies per l'obsequi. (*Se la fica a la butxaca.*)

MARQUÈS. — Eh! Que esteu de broma!

DEJANIRA. — Com? No me l'ha oferta?

MARQUÈS. — No es cosa digna de vós. Es una bagatel·la. Us oferiré cosa millor si ho desitgeu.

DEJANIRA. — I, ara, què dieu! Es massa i tot per mi. Moltes gracies, senyor marquès.

MARQUÈS. — Escolteu. En confiança. No es d'or: es de similor.

DEJANIRA. — Millor que millor. L'hi aprecio més que si fos or. I, además, tot lo que ve de les seves mans es preciosissim.

MARQUÈS. — Bé, vaja, no sé què dir-vos. Feu-ne ús, si tant voleu. (*Apart.*) Paciència: caldrà pagar-la a la Mirandolina. Que pot valer? Dèu sous?

DEJANIRA. — El senyor marquès es un cavaller generós.

MARQUÈS. — Me fa vergonya de regalar aquestes menuderies. Voldria que aquest flasquet fos d'or.

DEJANIRA. — La veritat, si no ho es, ho sembla. (*Sel treu de la butxaca i sel mira*). Tot-hom s'hi enganyaria.

MARQUÈS. — Es veritat: qui no està acostumat a veure or s'hi pot enganyar; però jo ho conec tot seguit.

DEJANIRA. — Adhuc amb el pes sembla que sigui or.

MARQUÈS. — I, am tot i amb això, no ho es.

- DEJANIRA. — Vui que l vegi la meva amiga.
 MARQUÈS. — Escolteu, senyora comtessa: sobre tot no l'ensenyeu a la Mirandolina: es una xerraireta. No sé si m compreneu.
 DEJANIRA. — Us entenc perfectament. L'ensenyaré no més a l'Hortensia.
 MARQUÈS. — A la baronesa?
 DEJANIRA. — Sí, sí, a la baronesa. (*Sen va rient.*)

ESCENA XI

EL MARQUÈS,

I DESPRÉS EL SERVIDOR DEL CAVALLER

- MARQUÈS. — Crec que sen riu perquè m'ha pres am tant bella traça l flasquet. Lo mateix hauria fet si hagués estat d'or. Menos mal, que am poca cosa ho arreglaré. Si la Mirandolina vol el flasquet de totes passades l'hi pagaré, quan tindrè de què.
 SERVIDOR (*prop de la taula*). — On deu esser aquest flasquet?
 MARQUÈS. — Que cerqueu, bon home?
 SERVIDOR. — Cerco un flasquet de licor de melissa. La senyora Mirandolina l demana. Diu que l'ha deixat per aquí, però no l trobo.
 MARQUÈS. — Era un flasquet de similor?
 SERVIDOR. — No, senyor, que era d'or.

MARQUÈS. — D'or?

SERVIDOR. — Es clar que era d'or! Jo mateix l'he vist comprar per dotze cequins.
(Busca.)

MARQUÈS (*apart*). — Ai pobre de mi! Però un flasquet d'or no s deixa de qualsevol manera!

SERVIDOR. — Sel deu haver deixat, però jo no l trobo.

MARQUÈS. — Encara m sembla impossible que fos d'or.

SERVIDOR. — Era d'or, li dic. Que pot-ser l'ha vist la vostra excelencia?

MARQUÈS. — Jo? No he vist res.

SERVIDOR. — Bah, bah! Li diré que no l trobo. Ella n té la culpa. Perquè no sel ficava a la butxaca. (*Sen va.*)

ESCENA XII

EL MARQUÈS, I DESPRÉS EL COMTE

MARQUÈS. — Ai, pobre marquès de Fontrovellada! He donat un flasquet d'or, que val dotze cequins, i l'he donat creient que era similar. Què haig de fer en un cas de tanta importancia? Si recupero l flasquet de la comtessa, faig un paper ridicol amb ella; si la Mirandolina arriba a descobrir que jo l'he tingut, es un perill per la meva

reputació. Soc cavaller. Dec pagar-lo, però no tinc diners.

COMTE. — Què dieu, senyor marquès, de la gran novedat?

MARQUÈS. — De quina novedat?

COMTE. — Que l'cavaller selvatge, el menyspreador de les dònnes, està enamorat de la Mirandolina.

MARQUÈS. — Me n'alegro. Que conegui, a pesar seu, el merit d'aquesta dòna; que vegi que jo no m'enamoro de qui no s'ho mereix; i que peni i reventi per castic de la seva impertinencia.

COMTE. — Però, i si la Mirandolina li correspon?

MARQUÈS. — Això no pot ser. Ella no m' farà a mi aquest tort. Sab qui soc. Sab lo que jo he fet per ella.

COMTE. — Jo he fet per ella bastant més que no pas vós; però tot es perdut. La Mirandolina cultiva l'cavaller de Ribalta, ha usat amb ell unes atencions que no ha practicat ni am vós ni am mi. Està vist que, am les dònnes, com més s'hi fa més s'hi perd, i que, tot burlant-se d'aquell qui les adora, corren al darrera d'aquell qui les desprecia.

MARQUÈS. — Si això fos veritat... Però no pot ser.

COMTE. — Per què no pot ser?

MARQUÈS. — Que voleu comparar pot-ser el cavaller am mi?

COMTE. — Però no l'haveu vista vós mateix seient a la taula d'ell? Ha tingut mai am

nosaltres aquesta confiança? Per ell roba blanca especial. Servit a taula primer que ningú. Cuina per ell ella mateixa. Els criats ho veuen tot i enraonen. En Fabrici està que no hi veu de gelosia. I, per acabar, aquella basca, veritable o falsa, no es senyal manifesta d'amor?

MARQUÈS. — Com s'entén això? An ell se li fan requisits sabrosos, i a mi pelleriungues de carn de bou i un mal arroçot sense substància? Sí, es veritat: això es una falta de consideració a la meua classe, a la meua posició.

COMTE. — I jo, que he gastat tants diners per ella?

MARQUÈS. — I jo, que continuament l'estava obsequiant? L'hi he fet tastar aquell vi meu de Xipre tant preciós. De segur que l cavaller no ha fet per ella ni una mínima part d'això que havem fet nosaltres.

COMTE. — No dubteu que ell també l'ha obsequiada.

MARQUÈS. — Sí? Què li ha donat?

COMTE. — Un flasquet d'or am licor de melissa.

MARQUÈS (*apart*). — Ai, ail (*Alt.*) Com ho ha veu sabut?

COMTE. — El seu criat ho ha dit an el meu.

MARQUÈS (*apart*). — Això s va posant malament. Me temo molt que me les tindré d'haver amb el cavaller.

COMTE. — Veig que aquesta dòna es una malagraida. Decididament la vui deixar. Vui

marxar tot seguit d'aquest hostal indigne.

MARQUÈS. — Sí, feu bé: aneu, aneu.

COMTE. — I vós, que sou un cavaller de tanta anomenada, haurieu de marxar am mi.

MARQUÈS. — Però... aon voleu que men vagi?

COMTE. — Ja us trobaré posada. Deixeu-me fer a mi.

MARQUÈS. — Aquesta posada... serà, per exemple...

COMTE. — Anirem a casa d'un meu paisà. No ens en farem re.

MARQUÈS. — No parleu més: sou tant amic meu, que no puc dir-vos que no de re.

COMTE. — Anem, anem, i vengem-nos d'aquesta dòna ingrata.

MARQUÈS. — Sí, anem. (*Apart.*) Però, què passarà després amb allò del flasquet? Soc cavaller: no puc pas fer una mala acció.

COMTE. — No us en penediu, senyor marquès: anem's-en d'aquí. Feu-me aquest favor, i en acabat demaneu en què puc servir-vos.

MARQUÈS. — Vos diré, am franquesa, però que ningú ho sapiga: el meu procurador alguna vegada m retarda les remeses...

COMTE. — Que li deveu alguna cosa an ella?

MARQUÈS. — Sí, dotze cequins.

COMTE. — Dotze cequins? Essent així deu fer mesos que no pagueu.

MARQUÈS. — Es així: li dec dotze cequins. No puc marxar d'aquí sense pagar això. Si m volguessiu fer el favor...

COMTE. — Am molt gust. Teniu dotze cequins.
(*Se treu la bossa.*)

- MARQUÈS. — Espereu. Ara que men recordo, són tretze. (*Apart.*) Podré tornar al cavaller el cequí que m va deixar.
- COMTE. — Dotze o tretze, lo mateix té per mi. Teniu.
- MARQUÈS. — Vos els tornaré com més aviat millor.
- COMTE. — No mireu prim. De diners a mi no men manquen, i per venjar-me d'aquella fóra capaç de gastar-me mil dobletes.
- MARQUÈS. — Sí, es ingrata de debò. Tant que he gastat per ella, i m tracta així!
- COMTE. — Portaré la ruína an aquesta casa. Ja he fet marxar aquelles dugues comediantes.
- MARQUÈS. — De quines comediantes parleu?
- COMTE. — De les que hi havia aquí. L'Hortensia i la Dejanira.
- MARQUÈS. — Què dieu ara! No són dugues dames?
- COMTE. — No. Són dugues comiques. Els seus companys ja han arribat, i la farsa està terminada.
- MARQUÈS (*apart*). — El meu flasquet! (*Alt.*) I ara aon posen?
- COMTE. — En una casa a la vora del teatre.
- MARQUÈS (*apart*). — Men vaig tot seguit a recuperar el meu flasquet. (*Sen va.*)
- COMTE. — Amb aquesta m vui venjar així. I en quant al cavaller, que ha sabut fingir tant bé per trair-me, ja men donarà compte d'una altra manera. (*Sen va.*)

ESCENA XIII

Una cambra am tres portes

LA MIRANDOLINA, SOLA

MIRANDOLINA. — Desgraciada de mi! M'he ficat en un bon compromís! Si l cavaller arriba, estic ben posada. Aquest home està encapritxat com un dimoni! No voldria pas que li vingués la temptació de venir aquí. Deixa-m tancar aquesta porta. (*Tanca am pany i clau la porta per ont ha entrat.*) Ja començo gairebé a empenedir-me d'això que he fet. Es veritat que m'he divertit força fent córrer així al darrera meu un soberc, un menyspreador de les dònnes; però ara que l satir està exaltat, veig en perill la meva reputació i la meva vida mateixa. Ara sí que no tinc més remei sinó pendre una resolució important. Soc sola, no tinc cap persona proxima que m defensi. Fòra d'aquell bon home den Fabrici, ningú pot fer-me costat en un cas apurat. L'hi prometre casar-m'hi... Però tant prometre i no complir acabarà l'home per cansar-se d'esperar... Quasi bé fóra millor que m'hi casés d'una vegada. Al cap-d'avall amb un matrimoni així puc salvar els meus interes-

sos, la meva reputació, sense perjudicar la meva llibertat.

ESCENA XIV

EL CAVALLER, DESDE DINS, I LA CITADA.
DESPRÉS EN FABRICI

El cavaller truca a la porta per la part de dins

MIRANDOLINA. — Truquen a la porta. Qui deu ser? (*S'hi acosta.*)

CAVALLER (*desde dins*). — Mirandolina.

MIRANDOLINA (*apart*). — Ja l tenim aquí.

CAVALLER (*com assobre*). — Mirandolina, obriu-me.

MIRANDOLINA (*apart*). — Que l'obri? No soc pas tant tonta. (*Alt.*) Què mana, senyor cavaller?

CAVALLER (*de dins estant*). — Obriu-me.

MIRANDOLINA. — Faci l favor d'anar a la seva cambra, i esperi-m'hi, que desseguida hi vaig.

CAVALLER (*com assobre*). — Per què no voleu obrir?

MIRANDOLINA. — En aquest moment arriben forasters. Faci-m aquest favor: vagi, vagi, que tot seguit soc am vostè.

CAVALLER. — Ja hi vaig. Si no veniu, pobra de vós! (*Sen va.*)

- MIRANDOLINA. — Si no veniu, pobra de mi!
 Pobra de mi si hi anés! Això va de mal en pitjor. Posem-hi remei, si s'hi es a temps. Se n'ha anat. (*Mira pel forat de la clau.*) Sí, sí, se n'ha anat. M'espera en la seva cambra, però jo no hi vaig. Ei! Fabrici! (*A una altra porta.*) Ara lo bo seria que en Fabrici s'vengés de mi i no volgués... Oh! No hi ha perill. Jo tinc certes maneres, certes manyagueries, que no tenen més remei que cedir, encara que fossin durs com una roca. Fabrici! (*Crida a una altra porta.*)
- FABRICI. — Haveu cridat?
- MIRANDOLINA. — Veniu aquí: vui fer-vos una confidencia.
- FABRICI. — Aquí estic.
- MIRANDOLINA. — Sapigueu que l cavaller de Ribalta resulta estar enamorat de mi.
- FABRICI. — Ja me n'he adonat.
- MIRANDOLINA. — Ah, sí? Us en heu adonat?
 Jo, la veritat, no me n'havia adonat.
- FABRICI. — Pobreta innocentona! No us en havieu adonat! No heu vist, quan planxaveu, les bavarotes que us feia? La gelosia que m tenia?
- MIRANDOLINA. — Jo, que faig les coses sense cap mala intenció, ho prenc tot amb indiferencia. Això sí: ara mateix m'ha dit certes paraules que m'han fet tornar vermella.
- FABRICI. — Veieu? Això us passa perquè sou una noia sola, sense pare, sense mare, sense

ningú. Si fossiu casada no succeiria això.
MIRANDOLINA. — Bé, bé, ja sé què voleu dir i no penseu malament. He pensat casar-me.
FABRICI. — Recordeu-vos del vostre pare.
MIRANDOLINA. — Sí, ja men recordo.

ESCENA XV

EL CAVALLER, DE DINS ESTANT, I ELS CITATS

El cavaller truca a la mateixa porta d'abans

MIRANDOLINA (*a Fabrici*). — Piquen.

FABRICI (*fort vers la porta*). — Qui es que pica?

CAVALLER (*de dins estant*). — Obriu.

MIRANDOLINA (*an en Fabrici*). — El cavaller.

FABRICI (*acostant-se pera obrir-lo*). — Què vol?

MIRANDOLINA. — Espereu que jo men vagi.

FABRICI. — De què teniu por?

MIRANDOLINA. — Estimat Fabrici, no sé: tinc por per la meva reputació. (*Sen va.*)

FABRICI. — No dubteu: jo us defensaré.

CAVALLER (*de dins estant*). — Obriu-me, com mil dimonis!

FABRICI. — Què mana, senyor? Què es aquest estrepit? Aquí no es lloc de moure aquests escandols.

CAVALLER. — Obre aquesta porta. (*Se sent que forceja per obrir.*)

FABRICI (*dirigint-se vers la porta del mig*). —
Diantre, diantre! No aneu depressa. Ei!
Quins homes hi ha per aquí? No hi ha
ningú?

ESCENA XVI

EL MARQUÈS I EL COMTE

DESDE LA PORTA DEL MIG, I ELS CITATS

COMTE (*desde la porta*). — Què passa?

MARQUÈS (*desde la porta*). — Què es aquest
brugit?

FABRICI (*baix pera que l cavaller no ho senti*).

— Senyors, facin el favor: el senyor cavaller
de Ribalta vol espanyar aquella porta.

CAVALLER (*desde dins*). — Si no m'obres tiro la
porta a terra.

MARQUÈS (*al comte*). — Pot-ser s'ha tornat
boig. Anem's-en.

COMTE (*an en Fabrici*). — Obriu-lo. Precisa-
ment tinc ganes de parlar-hi.

FABRICI. — Obriré; però ja m faran el favor...

COMTE. — No tingueu por: hi som nosaltres.

MARQUÈS (*apart*). — Si hi ha l més petit perill,
fujo.

(*En Fabrici obre, i entra l cavaller.*)

CAVALLER. — Mal llamp! Ont es?

FABRICI. — Qui busca, senyor?

CAVALLER. — La Mirandolina ont es?

FABRICI. — No ho sé pas.

MARQUÈS (*apart*). — Se les heu am la Mirandolina. No va per mi.

CAVALLER. — Grandíssima! Ja la trobaré jo!
(*Va entrant, i veu el comte i el marquès.*)

COMTE (*a l'cavaller*). — Am qui us-e les haveu?

MARQUÈS. — Cavaller, nosaltres som amics.

CAVALLER (*apart*). — Bo! No voldria pas per tots els diners del món que aquests haguessin esment d'aquesta debilitat meva.

FABRICI. — Què vol, senyor, de la mestressa?

CAVALLER. — No n'has de fer res, tu. Quan mano una cosa vui ser servit. Per això pago ls meus diners, i, com hi ha Déu, se les tindrà d'heure am mi.

FABRICI. — La vostra senyoria paga ls seus diners per esser servit en les coses licites i honestes; però no pot pretendre, perdoni-m que li digui, que una dòna honrada...

CAVALLER. — Què dius tu? Què sabs tu? Tu no t'hi has de ficar en les meves coses. Jo sé lo que an ella li he manat.

FABRICI. — Li ha manat que anés a la cambra de vostè.

CAVALLER. — Fuig-me del davant, bretol, o sinó t'estavello.

FABRICI. — On s'es vist això!

MARQUÈS (*an en Fabrici*). — Muixoni.

COMTE (*an en Fabrici*). — Aneu's-en.

CAVALLER (*an en Fabrici*). — Vés-ten d'aquí!

FABRICI (*escalfant-se*). — Dic, senyor...

MARQUÈS. — Fòia! (*El fan marxar.*)

COMTE. — Fòra!

FABRICI (*apart*). — Mal llamp! Estic per acabar-ho d'una vegada tot això! (*Sen va.*)

ESCENA XVII

EL CAVALLER, EL MARQUÈS I EL COMTE

CAVALLER (*apart*). — Indigna! Fer-me esperar en la meva cambra!

MARQUÈS (*baix al comte*). — Què dimoni té aquest?

COMTE (*apart*). — No ho veieu? Està enamorat de la Mirandolina.

CAVALLER (*apart*). — I té converses amb en Fabrici? I parla amb ell de casament?

COMTE (*apart*). — Ara ha arribat l'hora de venjar-me. Senyor cavaller, no està bé riure-s de les debilitats dels altres, quan se té un cor fragil com el vostre.

CAVALLER. — Què voleu dir amb això?

COMTE. — Que sé d'on provenen els vostres neguits.

CAVALLER (*alterat, al marquès*). — Sabeu vós de què parla aquest?

MARQUÈS. — Amic meu, jo no sé res.

COMTE. — Parlo de vós, que, amb el pretext de no poder sofrir les dònes, haveu provat de robar-me l cor de la Mirandolina, que era una conquesta meva.

CAVALLER (*alterat, dirigint-se al marquès*).

— Jo?

MARQUÈS. — Jo no dic re.

COMTE. — Gireu-vos cap a mi: a mi m'heu de respondre. Que pot-ser us avergonyiu d'aver procedit malament?

CAVALLER. — Jo m'avergonyeixo d'escoltar-vos cap més paraula, sense dir-vos que vós dieu mentida.

COMTE. — Que jo dic mentida?

MARQUÈS (*apart*). — La cosa s'embolica.

CAVALLER. — Am quin fonament podeu dir això vós? (*Apart al marquès, irat.*) El comte no sab pas lo que s diu.

MARQUÈS. — No hi tinc res que veure jo amb això.

CAVALLER. — Lo que sou vós un mentider.

MARQUÈS. — Jo men vaig. (*Sen vol anar.*)

CAVALLER. — Atureu-vos. (*El detura per força.*)

COMTE. — I m donareu una satisfacció...

CAVALLER. — Ben nèt que us la donaré... (*Al Marquès.*) Deu-me la vostra espasa.

MARQUÈS. — Vaja, vaja: tranquiliseu-vos un i altre. Estimat comte, que n'heu de fer vós que l cavaller estimi la Mirandolina?

CAVALLER. — Jo l'estimo? No es veritat: ment qui ho diu.

MARQUÈS. — Ment? El desmentiment no va per mi. No ho dic pas jo.

CAVALLER. — Qui, doncs?

COMTE. — Jo ho dic i ho sostinc, i no us tinc por.

CAVALLER (*al marquès*). — Deu-me l'espasa, si us plau.

MARQUÈS. — Vos dic que no.

CAVALLER. — Sou el meu enemic encara?

MARQUÈS. — Jo soc amic de tots.

COMTE. — Això es una acció indigna.

CAVALLER. — Ah! Com hi ha Déu!... (*Agafa l'espasa del marquès, i surt veina i tot.*)

MARQUÈS (*al cavaller*). — No m falteu al respecte.

CAVALLER (*al marquès*). — Si us creieu ofès, també m batré am vós.

MARQUÈS. — Vaja, vaja: teniu massa genit, tant mateix. (*Entre ell, queixant-se*). Me sab greu que...

COMTE (*se posa en guarda*). — Vui una satisfacció.

CAVALLER. — Us-e la donaré. (*Vol treure la veina i no pot.*)

MARQUÈS. — Aquesta espasa no us coneix.

CAVALLER. — Malehida espasa! (*Malda per treure-la.*)

MARQUÈS. — Cavaller, no n sortireu pas...

COMTE. — Jo no aguanto més.

CAVALLER. — Ja està. (*Treu l'espasa, i veu que no n'hi ha més que mitja.*) Què es això?

MARQUÈS. — M'haveu romput l'espasa.

CAVALLER. — Ont es l'altre troç? A la veina no hi ha res.

MARQUÈS. — Sí, es veritat, que la vaig rompre l'ultim cop que m vaig desafiar: no men recordava.

CAVALLER (*al comte*). — Deixeu-me proveir d'una espasa.

COMTE. — Com hi ha Déu, no m fugireu pas.

CAVALLER. — Com fugir? Tinc cor de tenir-vos cara adhuc amb aquest troç de fulla.

MARQUÈS. — Es fulla d'Espanya: no té por.

COMTE. — Sou molt valent! Feu moltes farronades!

CAVALLER. — Sí, amb aquesta fulla. (*Va per embestir el comte.*)

COMTE. — Enrera. (*Se posa en defensa.*)

ESCENA XVIII

LA MIRANDOLINA, EN FABRICI I ELS CITATS

FABRICI. — Atureu-vos, atureu-vos, senyors!

MIRANDOLINA. — Atureu-vos, senyors meus, atureu-vos!

CAVALLER (*veient la Mirandolina, apart*). — Ah malehida!

MIRANDOLINA. — Ai, Reina Santa! Se desafien!

MARQUÈS. — Veieu? Per causa vostra.

MIRANDOLINA. — Com per causa meva?

COMTE. — Aquí teniu el senyor cavaller. Està enamorat de vós.

CAVALLER. — Jo enamorat? No es veritat: mentiu.

MIRANDOLINA. — El senyor cavaller enamorat de mi? Oh, no, senyor comte, s'equivoca! Puc assegurar-li positivament que s'equivoca.

COMTE. — Ah! Que pot-ser esteu avinguts...

MARQUÈS. — Es clar, si s veu...

CAVALLER (*alterat envers el marquès*). — Què es clar? Què es lo que s veu?

MARQUÈS. — Dic que quan una cosa es, es clara... Quan no es, no s veu.

MIRANDOLINA. — El senyor cavaller enamorat de mi? Ell ho nega, i, negant-ho en presència meva, me mortifica, me rebaixa i m fa conèixer la seva constància i la meva debilitat. Confesso la veritat: que si hagués conseguit que s'enamorés de mi, hauria cregut haver realitzat el miracle més gros de la terra. Un home que no pot veure les dones, que les desprecia, que les té en mal concepte, no s pot esperar que s'enamori. Senyors meus, jo soc una dona franca, sincera; quan tinc de dir una cosa la dic, i no sé amagar la veritat. He provat de fer enamorar el senyor cavaller, però no n'he tret res. (*Al cavaller.*) No es veritat, senyor? He fet tot lo que hi ha per fer, i al cap d'avall no n'he tret res.

CAVALLER (*apart*). — Ah! No puc parlar.

COMTE (*a la Mirandolina*). — Ho veieu? S'atorrolla.

MARQUÈS (*a la Mirandolina*). — No tinc coratge de dir que no.

CAVALLER (*al Marquès, irat*). — Vós no sabeu lo que us dieu.

MARQUÈS (*al Cavaller, dolçament*). — Sempre us-e les haveu am mi!

- MIRANDOLINA. — Oh! El senyor cavaller no s'enamora. Coneix l'art. Sab l'astucia de les dones; lo que elles diuen no creu; i de les seves llagrimas no sen fia. Ara, en quant als desmais, se n'en riu ben bé.
- CAVALLER. — Essent així, són fingides les llagrimas de les dones, són falsos els seus desmais?
- MIRANDOLINA. — I ara! Que no ho sab o fa veure que no ho sab?
- CAVALLER. — Com hi ha Déu! Un engany així mereixeria una punyalada al cor.
- MIRANDOLINA. — Senyor cavaller, no s'acalori, perquè, sinó, aquests senyors diran que està enamorat de debò.
- COMTE. — Sí, que ho està, i no ho pot dissimular.
- MARQUÈS. — Se li veu en els ulls.
- CAVALLER (*irat, al marquès*). — No, no ho estic.
- MARQUÈS. — I sempre am mi.
- MIRANDOLINA. — No, senyor, no n'està d'enamorat. Ho dic, ho sostinc, i estic prompta a provar-ho.
- CAVALLER (*apart*). — No puc més. (*Alt.*) Comte, en una altra ocasió m trobareu proveit d'espasa. (*Llença la mitja espasa del marquès.*)
- MARQUÈS. — Ep, que l puny té molt valor!
- MIRANDOLINA. — No sen vagi, senyor cavaller, que li va la reputació. Aquests senyors creuen que vostè està enamorat, i cal desenganyar-los.

CAVALLER. — No hi veig la necessitat.

MIRANDOLINA. — Oh! Sí, senyor, sí. Esperis un moment, si es servit.

CAVALLER (*apart*). — Què deu voler fer aquesta?

MIRANDOLINA. — Senyors, el senyal més cert de l'amor es la gelosia, i qui no sent gelosia segurament no estima. Si l senyor cavaller m'estimés no sofriria que jo fos d'un altre; però ell ho sofrirà, i veuran que...

CAVALLER. — De qui voleu esser vós?

MIRANDOLINA. — D'aquest, que l meu pare m va destinar.

FABRICI (*a la Mirandolina*). — Que parreu de mi, pot-ser?

MIRANDOLINA. — Sí, estimat Fabrici: a vós, en presència d'aquests cavallers, us vui donar la mà de promesa.

CAVALLER (*entre ell, frenetic*). — I ara! Amb aquest? Això es insoportable.

COMTE. — Si s casa amb en Fabrici, no estima l cavaller. Sí: caseu-vos, i us dono tres-cents escuts.

MARQUÈS. — Mirandolina, val més un aucell a la mà que no pas cent volant. Caseu-vos ara mateix, i us dono tot seguit dotze cequins.

MIRANDOLINA. — Gracies, senyors: no necessito que m feu un dot. Soc una pobra dòna sense cap gracia, sense cap qualitat, incapaç de fer enamorar les persones de merit. Però en Fabrici m'estima, i en presència de vostès m'hi prometo.

CAVALLER. — Sí, malehida: casa-t am qui tu vulguis. Sé que m vas enganyar, sé que triomfes dins de tu mateixa d'haver-me envilit, i veig que vols posar a prova la meva paciència. Mereixeries que jo pagués els teus enganys clavant-te un punyal al pit; mereixeries que t'arrenqués el cor i l'ensenyés com exemple a les fembres falagueres, a les fembres enganyadores! Però això fóra doblement rebaixar-me. Fujo de davant teu; maleeixo ls teus afalacs, les teves llagrimas, els teus fingiments; tu m'has fet conèixer quin poder fatal té sobre nosaltres el teu sexe, i m'has fet apendre, a costes meves, que per vence-l no basta, no, despreciar-lo, sinó que cal fugir. (*Sen va.*)

ESCENA XIX

**LA MIRANDOLINA, I EL COMTE, EL MARQUÈS
I EN FABRICI**

COMTE. — Ara que digui que no està enamorat.

MARQUÈS. — Si m'ho desmenteix altra vegada, com a cavaller el desafio.

MIRANDOLINA. — Quietut, senyors, quietut. Se n'ha anat, i si no torna, i si això s'acaba així, puc ben bé dir que he tingut sort.

Perquè la veritat es que, pobret, he conseguit enamorar-lo i m'he posat en un gran perill. No n parlem més. Fabrici, vine-m aquí, estimat meu: dóna-m la mà.

FABRICI. — La mà? A poc'a poc, senyora. Us divertiu en fer enamorar la gent d'aquesta manera, i creieu que jo m voldré casar am vós?

MIRANDOLINA. — Apa, apa, no sigueu ximple! Ha estat una broma, una capritxada, un punt. Era soltera i orfana, no tenia ningú que m manés. Quan seré casada, ja sé l que faré.

ESCENA ULTIMA

EL SERVIDOR DEL CAVALLER I ELS CITATS

SERVIDOR. — Senyora mestressa, abans de marxar só vingut a saludar-vos.

MIRANDOLINA. — Marxeu?

SERVIDOR. — Sí. L'amo ha anat a encomanar el carruatge i fa enganxar: m'espera amb el fato, i ens en anem a Liorna.

MIRANDOLINA. — Dispenseu si no us he fet...

SERVIDOR. — No tinc temps d'entretenir-me. Vós dono moltes gracies i us desitjo salut.
(*Sen va.*)

MIRANDOLINA. — Gracies a Déu que se n'ha anat. Me remordeix una mica la consciencia:

- no se n'ha anat gaire content. (*Apart.*)
Ara m' desempellegaré d'aquest parell.
- COMTE. — Mirandolina: us haig de dir que, tant soltera com casada, seré sempre l mateix per vós.
- MARQUÈS. — Compteu igualment am la meva protecció.
- MIRANDOLINA. — Senyors meus, ara que m caso, no vui protectors, no vui pretendents, no vui obsequis. Fins ara m'he divertit, i he fet mal, i m'he arriscat massa, i no ho vui fer mai més: aquest es el meu marit.
- FABRICI. — A poc a poc, senyora...
- MIRANDOLINA. — Què vol dir a poc a poc? Què passa? Quines dificultats hi ha? Anem, bah! Deu-me aquesta mà.
- FABRICI. — Voldria que primer fecim els nostres tractes.
- MIRANDOLINA. — Què tractes? El tracte es aquest: o m dónes la mà o'ten vas a la teva terra.
- FABRICI. — Vos daré la mà... però en acabat...
- MIRANDOLINA. — Però en acabat, sí, estimat meu, seré tota teva; no dubtis de mi: t'estimaré sempre, seras l'ànima meva.
- FABRICI. — Teniu, estimada meva: no puc resistir més. (*Li dóna la mà.*)
- MIRANDOLINA (*apart*). — Aquesta també l'he guanyada.
- COMTE. — Mirandolina, vós sou una gran dòna, vós teniu la traça de fer dels homes lo que voleu.

MARQUÈS. — Verdaderament teniu un mode de fer que guanya ls cors.

MIRANDOLINA. — Si es veritat, senyors, que jo pugui esperar alguna gracia de vostès, els en demano una per acabar.

COMTE. — Ja podeu dir.

MARQUÈS. — Parleu.

FABRICI (*apart*). — Què deu voler demanar ara?

MIRANDOLINA. — Els suplico que m facin la gracia de buscar-se una altra dispesa.

FABRICI (*apart*). — Molt bé. Ara veig que m'estima.

COMTE. — Sí, ho comprenc, i us ho alabo: me n'aniré; però, vagi allà on vagi, compteu amb el meu apreci.

MARQUÈS. — Dieu-me: haveu perdut un flasquet d'or?

MIRANDOLINA. — Sí, senyor.

MARQUÈS. — Aquí l teniu. L'he trobat jo, i us el torno. Marxaré per complaure-us; però, sigui allà on sigui, compteu am la meva protecció.

MIRANDOLINA. — Aquestes expressions de simpatia les accepto am gust dins els limits de la conveniencia i de l'honradesa. Cambiant d'estat vui cambiar de manera de fer; i ara vostès, senyors, aprofitin-se de tot lo que han vist en benefici dels seus cors; i quan se trobaran en ocasions d'haver de cedir, d'haver de caure, pensin en les astucies apreses i recordin-se de la Dispesera.

FI DE LA COMEDIA

OBRES DRAMATIQUES

	<u>Ptes.</u>
Æschyl. — <i>Prometheu encadenat</i> , traducció del grec per Arthur Masriera.	2
— <i>Els Perses</i> , traducció del grec per Arthur Masriera	2
Brossa, Jaume. — <i>Els Sepulcres blancs</i> , drama en tres actes	2
Goethe. — <i>Ifigenia a Taurida</i> , traducció de Joan Maragall	2
— <i>La Marguerideta</i> (escenes del <i>Faust</i>). Traducció de Joan Maragall	0'50
Giacosa, Josep. — <i>Com les fulles</i> , comedia en quatre actes. Traducció de Narcís Oller	0'50
Ibsen, Enric. — <i>Joan Gabriel Borkman</i> , drama en quatre actes. Traducció de J. Roca Cupull	0'50
— <i>Espectres</i> , drama en tres actes. Traducció de P. Fabra i J. Casas-Carbó.	0'50
Iglesias, Ignasi. — <i>La festa dels aucells.</i> — <i>Flor tardana.</i> Quadros de costums en un acte	0'50
Massó Torrents, Jaume. — <i>La Fada</i> , drama líric en un acte, am la traducció francesa literal. Musica d'Enric Morera. Segona edició.	1
Molière. — <i>L'Avar</i> , comedia en cinc actes. Traducció de J. Roca Cupull.	0'50
Pous Pagès, J. — <i>L'endemà de bodes</i> , comedia en tres actes	0'50
Torrendell, Joan. — <i>Els Encarrilats</i> , drama en tres actes	2
— <i>Els dos esperits</i> , drama en tres actes.	2